Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 155 (3353) ПАЙШАНБА 7 ИЮЛЬ 1977 й.

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● Л. И. Брежнев ва А. Н. Косигин ўртоқлар Жазоир Халқ Демократик Республикасининг миллий байрами —мустақиллик эълон қилинганлигининг 15 йиллиги муносабати билан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати, СССР халқлари номидан ва шахсан ўз номларидан ЖХДР Президенти, Революцион кенгаш Раиси Хуари Бумидинга, Революцион кенгашга, миллий халқ мажлисига, ҳукуматга, миллий озодлик фронти партиясига ва бутун дўст Жазоир халқига самимий қутловлар ва энг яхши истаклар йўллайдилар.

● Экспериментал патология ва терапия илмий-тадқиқот институтини Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлаш тўғрисида СССР Олий Совети Президиумининг Фармони эълон қилинган.

● 1977 йил 5 июлда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-924» учирилди.

КАДРЛАРГА—ДОИМИЙ ЭЪТИБОР

КПСС XXV съезди режаларини муваффақиятли амалга ошириш халқ хўжалигининг барча тармоқларига партиявий раҳбарлик савиясига, ўз навбатида, кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйиш бўйича ишларни яхшилаш билан бевосита боғлиқдир. Йирик саноат, қурилиш, транспорт, алоқа, лойиҳа ва илмий-тадқиқот институтлари, ўқув юртлари, министрлик ва идоралар, Тошкент маъмурий органлари партия ташкилотлари секретарларининг кеча Фрунзе район партия комитетида бўлиб ўтган семинарида ана шу ҳақда қизғин суҳбат бўлди. Район партия комитетининг биринчи секретари С. У. Султонова КПСС XXV съезди талаблари асосида Фрунзе район партия ташкилотларида кадрлар резерви билан ишлашнинг форма ва методлари тўғрисида доклад қилди.

Докладда ҳам, семинар қатнашчиларининг сўзларида ҳам кадрларга, уларнинг топширилган иш учун масъулиятини оширишга партиявий принципиаллик билан ёндошиш, зарур талабчанлик кўрсатиш, бу ишни катта ғоявий-тарбиявий иш билан, партия ташкилотлари, корхона ва муассасалар раҳбарлари кўрсатиши зарур бўлган кундалик ғамхўрлик ва ёрдам билан қўшиб олиб бориш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Бу масалага Фрунзе районида муттасил эътибор бериляпти. Бу масалага жумладан, бултур бўлиб ўтган район партия комитетининг пленумларидан бири, район партия комитети бюросининг бир қатор йиғилишлари, бошланғич партия ташкилотларининг ҳисоботлари, семинар ва кенгашлар бағишланди.

Шаҳар марксизм-ленинизм университетида ўқиш, назарий ва проблемали семинарлар раҳбар кадрларнинг сиёсий ва иқтисодий билим савиясини оширишга, уларнинг ижодий активлигини ва ишчанлик хислатларини кучайтиришга, кишилар билан ишлаш маҳоратини оширишга ёрдамлашмоқда. Район партия комитетлари қошида ташкил этилган директорлар совети ана шу мақсадга хизмат қилмоқда. Районда иш тажрибасини ўртоқлашиш юзасидан мунтазам суратда конференциялар ўтказилмоқда, комсомол ва касаба союз ташкилотларида ёш коммунистларни тарбиялашга алоҳида эътибор берилмоқда.

Семинарда сўзга чиққан Низомий номли педагогика институти партия комитетининг секретари ўринбосари Д. Ҳасанова, Ф. Хўжаев номли пойафзал ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори С. Аюпов, В. Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмасининг партия комитети секретари Ф. Нажмиддинов, «Ташкенткабель» заводи партия комитетининг секретари В. Петров ва бошқалар бошланғич партия ташкилотларининг кадрларни танлаш ва тайёрлаш, ёшларни интернационал тарбиялаш, мураббийчиликни ривожлантириш, пропагандистик ишлар савиясини ошириш юзасидан олиб бораётган иш тажрибалари тўғрисида гапирдилар, муҳокама этилаётган мавзунинг бошқа жиҳатларига тўхталиб ўтдилар.

Семинар қатнашчилари тўқимачилик комбинатида, «Таштекстильмаш» заводида бўлдилар. Бу корхоналарнинг партия ташкилотлари, маъмуриятининг кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш юзасидан иш тажрибалари билан танишдилар.

Семинар ишида Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг биринчи секретари А. А. Хўжаев қатнашди ва сўзга чиқди.

7 ОЙЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Пластмасса буюмлари заводининг ўйинчоқлар цехи коллективи

Бугун

меҳнатда катта муваффақият қозонди. Улар 7 ойлик планни муддатидан илгари бажаришди. 190 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Бундай муваффақиятларни қўлга киритишда Г. Муратиду, Л. Костикова, М. Мирзаева, В. Марченко каби пешқадамларнинг ҳиссалари катта бўлди.

Цех коллективи ой охиригача яна 90 минг сўмлик турли хил ўйинчоқларни ишлаб чиқаришга бел боғлаган.

ИЛҒОРЛАРГА ТЕНГЛАШИБ

3-автобус паркининг илғор ҳайдовчиси Зоир Юсупов 1978 йилнинг сентябрь ойи ҳисобига ишламоқда. Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 60 йиллиги шарафига ўтказилаётган социалистик мусобақада бу илғор ҳайдовчи юксак натижаларни қўлга киритиб, ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда. Бугунги кунда З. Юсуповга унинг иштаги ҳамкасблари Фаттоҳ Ғиёсов, Саъдулла Миртуллаев кабилар эргашиб, смена топшириқларини 130—140 процент адо этишмоқда.

35-маршрут ҳайдовчилар йўловчиларга хизмат кўрсатишда ҳар доим илғорлар сафида боришмоқда. Бу коллектив бригада пудрати бўйича самарали меҳнат қилмоқда. Ана шу усулни қўллаш туфайли ҳайдовчилар автохўжаликда энг юқори натижа— ҳаракат меъёрини 90 процентдан оширишга эришдилар.

ПАРДОЗЛАШ ИШЛАРИ ҚИЗҒИН

159-қурилиш трестининг 22-қурилиш бошқармаси коллективи ўтган йили сентябрь ойида Бешқайрағоч массивининг Лочин кўчасига 1117 ўринли мактаб қурилишини бошлашганди. Ҳозир мана шу мактаб биноси қурилишида пардозлаш трестининг 11-қурилиш бошқармаси пардозчилари сўнгги ишларни амалга оширишяпти. Бўёқчилар Р. Бойбеков, А. Газизов, дурадгорлар Р. Гараев, И. Қаюмов каби пешқадамлар смена топшириқларини мунтазам 130—140 процент бажариб, пардоз ишларининг юқори сифатда бажарилишини таъминлашяпти.

А. Юнусов бошлиқ бригада монтажчилари эса мактаб территориясини бетон панжаралар билан ўрашга киришдилар. Қурувчилар яна 15 кундан кейин бинони фойдаланишга топширишади.

ЮБИЛЕЙ 60 ВАХТАСИДА

БЕШ ЙИЛЛИКНИНГ ЗАРБДОР ОДИМЛАРИ

МУСОБАҚА АВЖИДА

Пештоқига «Шумилов станцияси» деб ёзиб қўйилган дарвозадан кириб чиқаётган машиналарнинг кети узилмайди. 127-автобазанинг А. Мезников бошлиқ шофёрлар бригадаси контейнердаги юкларни шаҳримизнинг турли корхоналарига — ўз мижозларига пешма-пеш етказиб беришмоқда.

— Бир кунда,— дейди контейнер тушириш ва ортиш бўлимининг бошлиғи Ёқуб Зиёев,—40—45 та контейнер тушириб, ҳаммасини эгаларига етказиб берамиз. Яқинда Германия Демократик Республикасидан келтирилган 40 тонналик юк кўтарувчи улкан кранни монтаж қилдик. Бу кран ишга тушгандан сўнг меҳнат унумдорлиги 10—15 процентга ортиб, қўл меҳнатига барҳам берилади.

Ҳозирги кунда бўлимда 20 тонналик юк кўтарувчи кран ишлаяпти. Моҳир кранчи Б. Болтабоев юк машиналарининг бир зум туриб қолишига асло йўл қўймайди. Шунингдек, кичик коллективнинг А. Азимов, Қ. Қосимов, М. Ёқубова, Н. Жумабоева каби ишчилари смена топшириқларини ошиғи билан адо этяптилар.

СССР янги Конституцияси лойиҳасидан ва КПСС Марказий Комитетининг май Пленуми қарорларидан руҳланган бўлим ишчилари кун сайин ўзаро мусобақани авж олдирмоқдалар.

Мактуба Урмонбекова шаҳримиздаги биринчи пойафзал фабрикасининг 1-цехидаги илғор ишчилардан саналади. Пешқадам бичувчи корхонада Улуғ Октябрнинг 60 йиллиги шарафига кенг қулоч ёйган социалистик мусобақада иштирок этиб, смена топшириқларини 140—150 процент бажаришга, кўплаб хом ашё материалларни тежашга муваффақ бўляпти.

И. Шоинғомов фотоси.

ТОПШИРИҚҚА ҚЎШИМЧА

Бугун

4-дон маҳсулотлари комбинатидаги В. Ивашкин бошлиқ омухта ем цехи коллективининг йил бошидан бери ишлаб чиқариб чорвадорларга етказиб берган маҳсулоти 22,5 минг тоннага етди. Цех коллективи бу маҳсулотнинг минг тоннадан ортиғини планга қўшимча ишлаб чиқариб, реализация қилди.

Корхонанинг доимий мижозлари бор. Булар Сергели районидаги чўчқачилик комплекси, «Рассвет» совхози, Янгийўл колхозлараро ва Ўртавул омухта базаларидир.

— Цехимиз коллективи жуда аҳил,—дейди В. Ивашкин. — Хом ашёдан самарали фойдаланамиз, технологик жараёнга аниқ риоя қиламиз. Шунинг учун ҳам смена топшириқлари ортиғи билан адо этилмоқда. Коллектив ҳар куни 140—145 тонна омухта ем тайёрлаб мижозларга жўнатмоқда.

Социалистик мусобақада Николай Евдокимов ва Мария Тюрина бошлиқ сменаларнинг коллективлари намуна бўлишяпти.

ЛЕКЦИЯЛАР, СУҲБАТЛАР

Тошкентдаги «Билим» уйига кираверишда катта плакат қўйилган бўлиб, бу плакат шаҳарликларни янги лекторийга чорламоқда. Бу лекторий КПСС Марказий Комитети 1977 йил май Пленуми қарорларига ва СССР янги Конституцияси лойиҳасига бағишланган. Лекторий программасига кўра олимлар «КПСС—Совет жамияти сиёсий системасининг ўзаги, раҳбар ва йўналтирувчи кучидир», «СССР янги Конституциясининг ишлаб чиқилганлиги —КПССнинг марксизм-ленинизм назарияси ва практикасига қўшган бебаҳо ҳиссасидир», «Совет Иттифоқи экономикаси — яхлит халқ хўжалик комплекси» мавзуида ва бошқа мавзуларда лекция ўқийдилар. Республика пойтахтидаги кўпгина корхоналар ва муассасалар лекторийнинг филиаллари бўлиб қолди.

Бу — «Билим» жамиятининг КПСС Марказий Комитети май Пленуми қарорларини ҳамда СССР Конституцияси лойиҳасини пропаганда қилиш соҳасида бошлаган кўпдан-кўп хайрли ташаббусларидан бири, холос. Наманган областининг ўзидагина ана шу энг муҳим ҳужжатларни ўрганиш билан шуғулланувчи 120 та доимий лекторий ташкил қилинган. Хоразм областида тажрибали пропагандистлардан ташкил қилинган агитпоезд олис колхозларга сафарга жўнади.

(ЎзТАГ).

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ ЯНГИЛИКЛАРИ

★ **Оққўрғон районининг дала меҳнаткашлари ажойиб меҳнат муваффақиятини қўлга киритишди.** Сабзавот маҳсулотларини давлатга сотиш планини ортиғи билан бажаришди. Пландаги 300 тонна ўрнига 363 тонна маҳсулот қабул пунктларига етказиб берилди.

Райондаги сабзавот етиштирувчи хўжаликлар меҳнаткашлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб яна 2 йиллик план миқдорида маҳсулот топширишга сўз беришди.

★ **Оҳангарон шаҳридаги «Сантехлит» заводи тўла қувват билан ишлай бошлади.** Эндиликда реконструкция қилинган «Липецк—2» ва «Липецк—5» машиналари ёрдамида диаметри 50, 100, 150 миллиметрли трубаларни ҳам қуйиш мумкин.

★ **Чирчиқдаги ўлкашунослик музейи ҳамда химиклар маданият саройида болалар расмларининг кўргазмаси очилди.** Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейига бағишланган бу кўргазмаларда 200 дан кўпроқ болалар асарлари намойиш қилинмоқда.

★ **Боку шаҳрида 1-Бутуниттифоқ бадиий ҳаваскорлик халқ ижодиёти фестивалининг халқ ашулаларини ижро этиш бўйича конкурсларида ғолиб чиққан яккахон солистлари кўриги бўлди.** Калинин районидаги маданият уйининг қатнашчиси Р. Эгамбердиев ва Калинин районы маданият уйи қошидаги ўзбек халқ чолғу ансамблининг коллективи кўрик лауреатлари бўлишди.

◆ ҚУРИЛИШ МАЙДОНИДА

МУДДАТ ЯҚИН

«Главташкентстрой» 4-қурилиш трести 6-қурилиш бошқармасининг М. Шевченко бошлиқ комплекс бригадаси аъзолари Ҳамза районининг Буревестник кўчасида 280 ўринли болалар боғчаси биносини жадаллик билан бунёд этишмоқда. Кичкинтойлар маскани Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчилари, инженер-техник ходимларининг фарзандларига аталган.

Бригаданинг барча аъзолари болалар боғчаси биносини юбилей йилининг учинчи квартали охирига қадар фойдаланишга топширишга қарор қилишган. Катта мақсадга эришиш йўлида бинокорлар барча ички резервларни топиб ишлаб чиқаришга жорий этишга катта эътибор беришмоқда.

Коллективда юбилей йили план топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун бошланган социалистик мусобақада Н. Скляр, А. Содиқов сингари бригада аъзолари кўпчиликка ўрнак кўрсатишмоқда.

А. БУРОНОВ,
бинокор.

«Уртоқ» кондитер фабрикасининг ишлаб чиқариш цехлари йил сайин замонавий техника ва технология билан бойиб боряпти. Бу ўз самарасини кўрсатмоқда. Корхонада ҳар куни 100 тоннадан зиёд кондитер маҳсулотлари ишлаб чиқарилмоқда.

СУРАТДА: ирис тайёрлаш цехининг кўриниши.

М. Нуриддинов фотоси.

ҚАРДОШ РЕСПУБЛИКА САНЪАТИ БИЛАН УЧРАШУВ

Ўзбекистон ССР Рассомлар союзининг Марказий кўргазма залида Озарбайжон рассомларининг Октябрь 60 йиллигига бағишланган асарлари виставкаси очилди.

Қардош республика рассомлари ва графикларини Озарбайжоннинг бугунги куни, бой тарихи экспозицияда намойиш қилиб кўрсатилаётган кўпчилик асарларни яратишга илҳомлантирди. СССР халқ рассоми М. Г. Абдуллаевнинг «Озарбайжон далаларида» триптихи ёнида томошабинлар узоқ вақт тўхтаб қоладилар. Бу асар деҳқончилик соҳасида меҳнат қилаётган кишиларни бизга далада кўрсатади. Унда машаққатли уруш йилларида далада ишлаётган аёллар ва солдатларнинг оналари; жангларда жароҳатланган деҳқоннинг тинч ҳаётга қайтиш пайти; бугунги тинчлик даврининг ҳосилини йиғиштириб олиш фурсатлари тасвирланган.

Замондошнинг— ишчи, колхозчи, санъат, фан арбобининг қиёфаси рассомларни инсон қалбининг гўзаллиги, озод меҳнатнинг шод-хуррамлиги тўғрисида ҳикоя қиладиган бир бутун суратлар галереясини яратишга илҳомлантирган. Озарбайжон халқ рассоми Г. А. Холиқов, У. И. Керимов, К. М. Мамедов, Л. А. Файзуллаев, О. С. Содиқзода ва кўпгина бошқа моҳир рассомлар мўйқалами билан чизилган суратлар томошабинларга манзур тушди.

Машҳур санъаткор, СССР халқ рассоми Т. Солоховнинг «Мексика корридаси» полотноси ҳар кишида зўр ёрқин таассурот қолдиради. Ёш рассом О. И. Ибрагимов «Звёздний» посёлкасидаги «Якшанбалик тушлик» картинасида Байкал-Амур магистрали қурувчилари ҳаётининг бир парчасини тасвирлаган. Кўргазмада кўпгина график асарлари— Озарбайжон ёзувчиларининг китобларига, халқ афсоналарига атаб солинган суратлар бор. Экспозицияда ҳаммаси бўлиб 80 та асар намойиш қилиб кўрсатилмоқда.

Ўзбекистон ССР Рассомлари союзида ЎзТАГ мухбирига хабар қилишларича, Озарбайжон усталарининг асарлари бир ой мобайнида намойиш қилиб кўрсатилади. Ўзбекистон тасвирий санъати асарларини Озарбайжонда намойиш қилиб кўрсатиш ҳам ўз навбати билан планлаштириб қўйилган. Озарбайжон пойтахти аҳолиси яқин орада ўзбек рассомларининг сураткашлик, графика ва манзарадор — тадбиқий санъати асарларидан 150 таси билан яқин орада танишадилар.

• Олимлар таклифи

ДЕНГИЗЛАРНИНГ ЯШИЛ ҲИМОЯЧИСИ

Ўрта Осиё ўрмон хўжалиги илмий-тадқиқот институти Ўзбекистон мелиораторларига тоғлардаги сув омборлари ва селхоналарни ўрмон дарахтлари билан ҳимоя қилиш юзасидан тавсияларни топширди. Олимлар ўрмон-мелиоратив, гидротехника, агротехника, ташкилий-хўжалик ишларини ўз ичига олган комплекс системани таклиф этдилар. Илмий ходимлар лойиҳаловчиларнинг диққат-эътиборини тоғ оқимининг коэффициентини тўғри танлаб олишга жалб этдиларки, бу қурилишда энг юқори самара олиш имкониятини беради. Иҳотазорларни барпо этиш миқдорлари, дарахт экиладиган зоналар ва уларнинг аҳамиятига қараб дарахт турларини танлаш, қиялик ерларда янги машиналардан фойдаланган ҳолда тупроқни тайёрлаш, кўчатларни парвариш қилиш юзасидан маслаҳатлар берилди.

Ўзбекистон тоғларида 50 дан зиёдроқ кичик сув омборлари ва селхоналар қурилган, янги кўлбола денгизлар барпо этилмоқда. Ўрмоншунос олимларнинг тавсияларидан фойдаланиш мелиораторларга тоғлардаги денгизларнинг умрини узайтириш, ана шу денгизларни лойқа босишининг олдини олиш учун курашда қўл келади.

(ЎзТАГ).

ШИФОКОРЛАР САФИГА

Бу йил П. Охунбобоев номидаги медицина билим юртини 620 йигит ва қиз битириб чиқди. Шулардан 80 нафари имтиёзли диплом олди. Надежда Романова, Зуҳра Бутаева, Назрулла Раҳмонов, Зуҳра Усмонова, Фарида Муҳитдинова, Дилбар Музаффарова ва бошқалар шулар жумласидандир. Уларнинг аксарияти меҳнат қилгани Бухоро ва Фарғона, Хоразм ва Жиззах, Сирдарё ва Тошкент областларига жўнаб кетадилар.

Бу йилги ўқув йилида билим юртига 720 йигит ва қиз қабул қилинади.

• *Футбол*

«Пахтакор»—«Колхозчи»—3:1

Учрашув кутилмаган воқеалар билан бошланди. Майдон эгаларининг ўта хотиржам ҳаракат қилишидан фойдаланган меҳмонлар бир неча ҳужум уюштириб, ниҳоят 10-минутда биринчи бўлиб ҳисобни очишди (Кириллов). Пахтакорчилар ўз дарвозаларидан тўп ўтказиб юборганларидан кейингина активлашишди.

Меҳмонлар дарвозаси кетма-кет нишонга олинади, аммо тўп сеҳрлаб қўйилгандек, нишонга етмайди. 23-минутдагина В. Фёдоров боши билан тўпни аниқ дарвозага йўллаб, ҳисобни тенглаштирди. Ўйиннинг биринчи ярми тугашига саноқли дақиқалар қолганда Т. Исоқов «Колхозчи» дарвозасига иккинчи тўпни киритди.

Ўйиннинг иккинчи ярми ҳам пахтакорчиларнинг актив ҳужумлари билан ўтган бўлишига қарамай ҳамшаҳарларимиз бир мартагина муваффақиятга эришдилар. Аммо А. Корчёнов киритган бу голни учрашувнинг энг чиройли голи деса бўлади.

«Пахтакор» 3:1 ҳисобида ғалаба қозонди.

Ҳам аттестат, ҳам шоферлик гувоҳномаси

Тошкентдаги 162-мактабни битириб чиққан ёшлар етуклик аттестати билан бирга шоферлик қилиш ҳуқуқини берадиган гувоҳнома ҳам олдилар. Ўнинчи синф ўқувчиларидан имтиҳон қабул қилиб олган комиссия йигитларнинг кўпчилигига аъло баҳо қўйди.

Козим Фозилович Аъзамов шу мактабда беш йилдан буён автомобиль ишидан дарс беради. У ана шу вақт мобайнида 200 дан ортиқроқ ўқувчига машинани юргизишни ўргатди. Буларнинг орасида автомобилни маҳорат билан бошқаришни ўрганган анчагина қизлар ҳам бор. Ўтган йили мактабни битириб чиқаётган 25 қизга шоферлик гувоҳномалари топширилган эди. Гулнора Раҳмонбердиева, Холида Қосимова, Дилбар Нажмиддинова, Назима Аҳмаджонова мактабда ўқиб юрган пайтларидаги орзуларининг рўёбга чиқишига эришдилар: улар Автомобиль-йўл институтига ўқишга кирдилар.

Мактабда иккита автомашина — «ГАЗ-51» ва «Москвич-412» маркали машиналар бор. Юқори синф ўқувчилари ана шу машиналарни ҳайдашни ўрганадилар. Октябрятлар махсус кабинетларда машиналар билан таништирилади. Мактаб автошаҳарчасида кўчани кесиб ўтиш қоидалари ўргатилади: пионерларга мураккаброқ вазифалар берилади. Мактаб республика «Светофор» ўйинида биринчи ўринни эгаллади.

(ЎзТАГ).

телетайп лентасидан

▲ ПРАГА. Бу йил Врановдаги целлюлоза-қоғоз комбинатини кенгайтириш ва модернизация қилишга юз миллион кронадан ортиқ маблағ сарфланди. Натижада комбинатнинг ишлаб чиқариш қувватлари 33 минг тоннадан 1980 йилга бориб 77 минг тонна маҳсулот ишлаб чиқарадиган даражага етади.

ЧКП XV съездининг директиваларига мувофиқ республиканинг целлюлоза-қоғоз саноати ишлаб чиқариш ҳажмини 36—39 процент кўпайтириши лозим.

▲ РИМ. Италиянинг Седзе шаҳрида (Лацио области) янги фашистлар ваҳшийлик ҳаракати қилдилар. Улар бир йил муқаддам Муссолини издошлари томонидан ўлдирилган коммунист студент Луижи Дирозага ўрнатилган ҳайкални портлатиб юбордилар.

Янги фашистларнинг бу жинояти шаҳар аҳолисини ғазаблантирди. Демократик партиялар, касаба союзлари, Седзенинг кенг жамоатчилиги намойиш ўтказиб, фашист иғвогарлар мамлакатнинг тараққийпарвар кучларини чўчита олмайдилар, Италияда кескинлик вазиятини вужудга келтира олмайдилар, деб айтишди.

▲ АММОН. Иордания дарёсининг ғарбий соҳилида Исроил оккупация қилиб олган энг катта шаҳарларнинг бири — Хеброн ҳарбий турмасида азоб чекиб ётган араб ватанпарварлари очлик эълон қилдилар. Улар Исроил турмачиларининг шафқатсизларча муомала қилаётганлигига қарши норозилик билдирмоқдалар, овқатнинг сифати яхшиланишини ва маҳбуслар зарур кийим-кечак билан таъминланишини талаб қилмоқдалар. Бузилган овқат берилганлиги сабабли заҳарланган кўпгина маҳбуслар госпиталга ётқизилди.

▲ БРАЗИЛИА. Ўтган бир йил мобайнида асосий озиқ-овқат маҳсулотлари ва узоқ муддат фойдаланиладиган моллар нархи Бразилияда 47 процент кўтарилди. «Жорнал ду Бразил» газетасининг хабарига кўра, картошка 88 процент, ўсимлик ёғи 85 процент, қанд-шакар 48 процент қимматлашди. Бу йил дастлабки олти ойнинг ўзидагина Бразилиядаги нарх-наво 28 процентдан зиёд ошди.

▲ ЛИБРЕВИЛЬ. Империалистик давлатлар Африка жанубидаги ирқчи режимларни қўллаб-қувватлаб, қитъанинг шу қисмидаги бутун ҳокимиятни африкалик кўпчиликка тинч йўл билан топширишга тўсқинлик қилмоқдалар. Эфиопия Муваққат ҳарбий ҳукуматининг раиси Менгисту Хайле Мариам Африка бирлиги ташкилотига аъзо бўлган мамлакатлар давлат ва ҳукумат бошлиқларининг ассамблеясида шу гапни айтди. АҚШ ва унинг НАТОдаги шериклари Жанубий Африка Республикаси экономикасига капитал қўйишни кўпайтирмоқдалар, ирқчи режимлар билан ҳамкорликни кенгайтирмоқдалар, деди у.

(ТАСС).

БИЗ — СОВЕТ ХАЛҚИМИЗ

ХАЛҚ БАХТ-САОДАТИ ЙЎЛИДА

Мен 72 ёшдаман. Бугунги кунда мен тенгдошларим босиб ўтган йўл бекорга кетгани йўқ, деб, баралла айта оламан. Биз кураш олиб борган ғоя тўла тантана қилди. Ушбу тантаналарни ўз кўзим билан кўриш мен учун катта қувонч ва бахтдир. Бу ғоялар бизнинг ҳозирги ҳаётимизда, совет Конституциясида ўз аксини топган. Бундай бахт-саодат узоқ йиллар давом этган кураш натижасида қўлга киритилди...

20-йилларда мен комсомол сафига кириб, ёшлар ишига бошим билан шўнғиб кетдим. Қўқонда диннинг таъсири кучли эди. Ҳеч қандай тажрибага, билимга эга бўлмасдан ҳам ҳар бир топширилган ишга ғайрат билан киришардик. Биз биринчи галда комсомол ячейкаларини тузиш билан шуғулландик. Кечаги тарқоқ, саводсиз, камбағалларни ягона кучга тўплаш керак эди. Буни қандай бажариш керак? Биз чинакам сиёсий билимларни коммунистлардан, революция иштирокчиларидан ўргандик. Айниқса мен кекса коммунист, ўша вақтда халқ маорифи бўлимини бошқарган Лесневскийдан жуда кўп нарсаларни ўргандим. У мен билан жуда кўп суҳбатда бўлар, коммунист нималар учун курашаётганликлари, халқимизнинг порлоқ истиқболи тўғрисида сўзларди.

Биз иккиланмай, безориларга, босмачиларга қарши курашга отландик. Ер ислоҳотини ўтказдик.

1925 йилда ер ислоҳоти бошланди. Эсимда, ана шунда Йўлдош Охунбобоев ҳузуримизга келиб, Совет ҳокимиятининг ҳаётидаги бу муҳим кампанияни қандай ўтказиш кераклиги ҳақида ҳикоя қилган эди. Шуни айтишим керакки, ер ислоҳотини ўтказишда жуда кўп қийинчиликларга дуч келдик.

...Комсомол группалари билан узоқ, тоғли Варух ва Чорку қишлоқларига йўл олдик. Бу ердаги халқ юз йиллар мобайнида Ярманбой ва диндорлар қўли остида кун кечиришган. Муллалар биз келишимизга қадар бу ерда жуда кўп ишларини амалга ошириб қўйган эдилар. Биз бир нарсага жуда ҳайратландик. У ҳам бўлса, бойлардан ерларни тортиб олиб, батрак ва кам ерли чорикорларга берганимизда улар ерни олишмади.

— Худонинг қаҳри келади, — дейишди улар бизнинг «нега олмайсизлар?» деган саволимизга.

Ахир улар умр бўйи ўз ерларига, хўжаликларига, моллрига эга бўлишни орзу қилишган эдику. Негадир улар қўрқув оқибатида бунга эриша олмасдилар.

Кунларнинг бирида биз Исфара томон йўл олдик. Агитаторларимиз камбағалларга партия сиёсатининг моҳиятини тушунтиришди. Улар рози бўлишди. Исфара деҳқонларининг ер олишаётганлигини эшитган жуда кўп қишлоқ ва овуллардагилар олдинги фикрларини ўзгартиришди. Ниҳоят улар бахт, озодлик етиб келганлигини тушунишди.

Мен бу ҳақда шунчаки гапираётганим йўқ. Ёш авлодга Совет ҳокимиятини ўрнатишда қандай қийинчиликларга дуч келганлигини эслатиб ўтмоқчиман холос.

Ҳа, революция оддий кишига жуда кўп нарсалар олиб келди. Энг асосий ғалабалардан бири бизнинг Конституциямизда ёзилган билим олиш ва меҳнат қилиш ҳуқуқига эга бўлишдир.

Буни мен ўз оиламиз ҳаётидаги мисоллар билан исботлашим мумкин. Менинг бобом, отам фарзандларнинг маълумотли бўлишини жуда-жуда орзу қилишарди. Фақат Совет ҳокимиятигина бизга ана шундай имкониятни яратиб берди. Мени Москвадаги рабфакка ўқишга юборишаётганлигини эшитган оиламиз аъзоларининг қувончини тасвир этиб беришим жуда қийин.

Совет ҳокимияти менга олий маълумот бериш билан бирга меҳнат қилиш ҳуқуқини ҳам берди. Мен СССР Конституцияси лойиҳасининг 40-бобидаги қуйидаги сўзларни ўқирканман, ҳаяжонланиб кетаман. «СССР гражданлари меҳнат қилиш ҳуқуқига яъни меҳнатнинг миқдори ва сифатига мувофиқ ҳақ тўланадиган ва гарантияланган иш олиш ҳуқуқига, шу жумладан ўзларининг лаёқатларига, қобилиятларига, ўрганган касбларига, олган билимларига мувофиқ равишда ва жамият эҳтиёжларини ҳисобга олган ҳолда касб, машғулот ва иш танлаш ҳуқуқига эгадирлар» дейилади.

Ҳозир мен кексалик гаштини суряпман. Лекин, фаол иш олиб борилмаган ҳаёт мазмунсиздир. Жамоатчилик ишларида қатнашиб, заводдаги мураббийлар Советига бошчилик қиляпман. Кўпчилик иши билан банд бўлиб, кишиларга озми-кўпми наф келтириш менга ҳаётий зарурат бўлиб қолган. Мен Ленин партияси кўрсатиб берган, совет халқини бахт-саодат сари элтувчи йўлни босиб ўтганимдан беҳад мамнунман.

М. ЖАЛОДЯНЦ,
лак-бўёқ заводининг катта инженери, 1927 йилдан бери КПСС аъзоси.

Улуғ Октябрнинг 60 йиллик юбилейини муносиб кутиб олиш учун бараkали меҳнат қилаётган «Учқун» тўқимачилик галантерея бирлашмасининг зарбдор тўқувчиси Дилором Жўраева смена-ойлик топшириқларини 140—160 процент адо этмоқда. Зарбдор тўқувчи ўнинчи беш йиллик шахсий топшириқларини уч йилда бажариш мажбуриятини олган.

ҲАЁТИМИЗНИНГ АСОСИЙ ҚОНУНИ

СССР Конституциясининг лойиҳаси умумхалқ муҳокамасида

Фақат ўтган йилнинг ўзида мамлакатда бевосита халқ фаровонлиги учун миллий даромаднинг бешдан тўрт қисми сарфланди. Ўнинчи беш йиллик йилларида жамоат истеъмол фондлари — мамлакатнинг 60 йиллик тарихидаги энг муҳим ютуқларидан бири — 22 миллиард сўмга ўсади ва 1980 йилда 117 миллиард сўмни ташкил этади.

Мана шу жамоат фондлари айрим ишчиларнинг оиласининг бюджетига қандай таъсир кўрсатяпти. Бугун биз шу ҳақда «Ташкенткабель» заводи ишчиси Буравкин оиласи мисолида ҳикоя қиламиз.

ДАВЛАТ МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ МЕҲНАТ ҲАҚИ, РЕАЛ ДАРОМАДЛАРИ ДАРАЖАСИНИ МЕҲНАТ УНУМДОРЛИГИНИНГ ЎСИШИГА ҚАРАБ КЎТАРИШ ЙЎЛИНИ ОҒИШМАЙ АМАЛГА ОШИРАВЕРАДИ.

ЖАМИЯТ АЪЗОЛАРИНИНГ ЭҲТИЁЖЛАРИНИ ТАҒИН ҲАМ ТЎЛАРОҚ ҚОНДИРИШ МАҚСАДИДА ИЖТИМОИЙ ИСТЕЪМОЛ ФОНДЛАРИ ВУЖУДГА КЕЛТИРИЛАДИ. ДАВЛАТ ЖАМОАТ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ВА МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИНИНГ КЕНГ ИШТИРОКИ БИЛАН ШУ ФОНДЛАРНИ КЎПАЙТИРИШНИ ВА ОДИЛОНА ТАҚСИМЛАШНИ ТАЪМИНЛАБ ТУРАДИ.

(СССР Конституцияси лойиҳасининг 23-моддасидан).

РЕАЛ ИШ ҲАҚИ ВА „КЎЗГА КЎРИНМАС" ПУЛЛАР

ИШЧИ ОИЛАСИНИНГ БЮДЖЕТИ ҲАҚИДА ҲИКОЯ

Ўша шанба куни — 4 июнда СССР Конституцияси лойиҳаси матбуотда эълон қилинганда Александр Степановичнинг оиласида Асосий Қонун овоз чиқариб ўқилди.

— Бу жуда муҳим ҳужжат, — деди оила бошлиғи. — Бунда социализм ва коммунизм тантанаси учун курашнинг улкан тарихий тажрибаси мужассамлашган. Биз, ишчилар буни қизғин қўллаб-қувватлаймиз. Асосий Қонуннинг ҳар бир сўзи жуда ўйлаб, одилона ёзилган. Масалан, 23-моддасини олайлик. Тўғри, жамоат истеъмол фондлари бепул ўқиш ва ишлаб чиқариш таълими олиш, бепул тиббий ёрдам олиш, ҳар йили отпуска ҳақи тўлаш, қариганда моддий ёрдам кўрсатиш, квартира ҳақининг арзон бўлишини таъминлашда ишлатилади. Шундай қилиб, бу фондлар совет гражданларининг Конституциядаги бир қатор муҳим ҳуқуқларини амалга оширишнинг моддий замини бўлиб хизмат қилади. Шундай қилиб, танишинг:

Буравкинлар оиласи...

Бизнинг давримизда ишчи сулоласи — одатдаги ҳодисадир. Шу сабабли ҳам Тошкентнинг кўпгина корхоналарида бутун-бутун оилалар — ота-оналар, болалар, набиралар ишлашининг ҳайрон қоларли жойи йўқ.

«Ташкенткабель» заводида меҳнат қилаётган Буравкинлар оиласи ҳам ана шундай оилалардан биридир. Тўғри, оиланинг тўрт аъзосининг меҳнат стажи ҳар хил. Прокат-сим ўраш цехидаги сим ўровчи Александр Степановичнинг ишчи бўлганига 24 йил бўлди. Хотини Полина Павловна эса шу цехда 29 йилдан бери тер тўкяпти. Завод автомат телефон станциясининг монтёри Буравкин икки йилдан бери ишлаяпти. Телефон кабеллари цехи техника контроли бўлими назоратчиси Наташа Буравкинанинг эса заводга келганига эндигина бир йил бўлди. Буравкинларнинг ҳаммаси меҳнат илғорлари, ҳурматли кишилар.

Бир уйнинг баҳоси

Кабель заводидан 10 минут юрсангиз Троллейная кўчасига борасиз. Шу кўчадаги 43-уйда Буравкинлар яшашади.

Шинамгина, ям-яшил ҳовлига кириб борадик. Ҳовлидаги олча, олма дарахтлари шиғил ҳосилга кирибди. Меҳмондўст уй эгалари бизни тўрт хонали уйлари билан таништиришди. Наташа ва Игорьнинг хоналари алоҳида, ота-онанинг хонаси эса алоҳида, фақат ошхонагина умумий экан.

Буравкинларнинг уйи хусусий, уни ўз кучлари билан қуришган. Иморатни қуриш қанчага тушганлиги билан қизиқдим.

А. С. Буравкин: — Биласизми, баъзан бизга иморат текинга қад кўтаргандек бўлиб ҳам туюлади.

— Бу нима деганингиз?

А. С. Буравкин: — Яъни, бу деганим, биз уйни 50-йилларда, эски пул муомалада юрган пайтда қурганмиз. Менга завод ўн йил муддат билан 7 минг сўм қарз берди. Шундан кейин нима бўлди денг? Биз бир йилда 700 сўмдан, ойига эса, 60 сўмдан ҳам камроқдан тўлаб бордик.

Буни сув текин деса ҳам бўларди.

— Ўша пайтда қанчадан маош олардингиз?

А. С. Буравкин: — Мен ўша пайтда ойига ўртача 2 минг сўм, хотиним эса минг сўм топарди.

Сиз қурилиш материалларини бозордан сотиб олган бўлсангиз керак?

А. С. Буравкин: — Нега бозорга борарканман? Завод менга барча материалларни давлат нархида берди. Қарзнинг бир қисми мана шунга кетди.

* * *

Бизнинг диологимизни завод бош бухгалтерининг ўринбосари Людмила Алексеевна Барданова қуйидагича шарҳлади:

— Ҳеч шубҳа йўққи, агар Александр Степанович ҳамма материалларни бозордан олиб, усталарни ҳам ташқаридан ёллаганида тўрт хонали уйни тиклаш, ёрдамчи хоналар қуриш эски пул билан ҳисоблаганда унга камида 30—35 мингга тушарди. Завод материаллар билан ёрдам берганлиги ва пул қарз бериб турганлиги қурилишни анча арзонга туширди. Бундан ташқари Буравкиннинг 15 минг сўм жамғарган пули ҳам бор эди...

Чакана ҳаражатлар ҳақида

Ҳамон гап пул ҳақида бораркан, келинг, баъзи бир нарсаларни аниқлаб олайлик. Дастлаб биз «кўринмайдиган» пуллар ҳақида сўз юритамиз. Биз мамлакатимизда медицина хизмати бепул эканлигини оддий ҳодиса деб биламиз. Билим олиш учун ҳам пул тўлашнинг кераги йўқ. 30 процентлик путёвка сотиб олиб, қолган 70 процентини давлат ёки корхона тўлаганлиги ҳақида жуда кам ўйлаймиз.

...Кабель заводига Буравкинлар оиласи билан танишиш учун мен беш тийин тўлаб автобусда бордим. Лекин Буравкинлар оиласи аслида бундай ҳаражатлардан ҳоли. Улар заводга 10 минут йўл юриб боришади.

1960 йилга қадар Александр Степанович ва Полина Павловна транспортдан фойдаланишарди. Фақат билет олишмасди, бепул юришарди. Улар завод автобуси хизматидан фойдаланишарди. Бу автобуслар ҳозир ҳам электр кабелчиларни бепул ишга олиб келиб, уйларига олиб бориб қўяди. Бошқача қилиб айтганда, автомобиль транспорти ҳаражатлари давлат зиммасидадир.

Бу заводга қанчага тушади? Завод бош бухгалтери ўринбосари Л. А. Барданова бизга ёрдамга келди:

— Бу жуда салмоқли рақамни ташкил этади, — деди у. — Ҳар йили 100 минг сўмдан ортиқ сарфланади.

Завод ҳаражатни ўз зиммасига олмаганида ҳар бир ишчи транспорт учун ҳам анчагина маблағини сарфлаган бўларди. Лўнда қилиб айтганда, — эр-хотин Буравкинлар беш йил мобайнида фақат транспорт ҳаражатларининг ўзидан 400 сўмни тежаб қолдилар.

Реал иш ҳақи ва имтиёзлар

Агар оиланинг меҳнати учун олаётган даромадига жамоат истеъмол фондларидан олаётган имтиёзларини қўшадиган бўлсак, Буравкинлар оиласининг бюджети бугунги кунда қанчани ташкил этади?

Александр Степанович ҳар ойда меҳнати учун ўртача 275 сўм, Полина Павловна — 110 сўм, Игорь — 80 сўм, Наташа — 100 сўм олади. Оила жами бўлиб ойига 565 сўм даромад қилади. Бошқача қилиб айтганда, Буравкинларнинг ҳар бирига ўртача 141 сўмдан тўғри келади. Бу демак, йиллик даромад 6.780 сўмни ташкил этади.

Бир пиёла чой устида биз суҳбатни давом эттирамиз. Буравкинлар квартираси қандай жиҳозланганлигини билиш ҳам қизиқарли бўлса керак. Залга 610 сўмлик гарнитур, 390 сўмлик «Электрон» телевизори, 200 сўмлик радиоприёмник қўйилган. Бундан ташқари рўзғорда 210 сўмлик «Мир» холодильниги, 75 сўмлик кир ювиш машинаси бор. Оила анча ҳаражат қилган бошқа мулкларга ҳам эга. Масалан, уйни газлаштириш 550 сўмга тушди. Ваннахона қурилди, газ колонкаси ва бошқа буюмлар сотиб олинди. Бу ишларга ҳам 400 сўм сарфланди. Зилзиладан кейин уй капитал ремон қилинди, бунга 400 сўм кетди. Кейинги уч йил мобайнида оила аъзоларининг кийим ва пойафзалига минг сўм сарфланди.

Умуман Буравкинлар уйи яхши жиҳозланган. Оила аъзоларининг уст-боши бут. Александр Степановичнинг сўзи билан айтганда, оиланинг «зориқиб қолган жойи йўқ». Полина Павловна эса шундай деди:

— Наташа турмушга чиқиши учун ҳам тайёргарликни кўриб қўйганмиз. Сеп ҳам, тўйни яхшилаб ўтказиш учун керакли маблағимиз ҳам бор.

Оила бюджети, рўзғор учун зарур бўлган буюмлари ҳақида гаплашиб ўтириб биз Буравкинлар учун бюджетнинг «кўринмас» қисми бўлган, жамоат истеъмол фондларидан кетадиган маблағ ҳақида сўз очдик.

Шундай қилиб, Буравкинлар ўз уйларига эга, квартира ҳақи тўлашмайди. Лекин коммунал-маиший хизмат ҳаражатлари бор. Масалан, газ колонкасини иситиш учун Буравкинлар ойига 40 тийин, водопровод учун — 85 тийин, ахлат ташиш учун 35 тийин, рўзғорда газдан фойдаланилганлиги учун 76 тийин, хоналар буғ билан иситилганлиги учун — 6 сўм, электр қуввати учун беш сўм тўлашади. Оилага коммунал-маиший хизматлар ойига 13 сўм 36 тийинга тушади.

— Бу кўп эмас, — дедим мен. — Афтидан, бунда анчагина маблағ давлат ҳисобидан ҳам кетса керак?

— Тўғри айтасиз, — деб гапимни маъқуллади. — Полина Павловна, — Билишимча, бизнинг турар жой — коммунал бўлимимиз фойда келтирмайди.

Завод бухгалтериясининг справкаси: завод турар жой қурилишига улуш қўшаётганлиги учун Тошкент шаҳар ижроия комитети ҳар йили квартира ажратади. Ўтган беш йилликда 320 кабелчи оиласи янги уйларга кўчиб ўтди. Уйлар завод турар жой — коммунал бўлимига қарайди. Бу бўлимнинг уйларни сақлаш учун маблағи етмайди. Натижада фақат ўтган йилнинг ўзида ҳар хил коммунал-маиший хизматлар учун корхона ҳисобидан сарфланган маблағ 75 минг сўмдан ортиб кетди. Агар шундай қилинмаганда заводдан квартира олган ишчи ва хизматчилар яна анча чиқимдор бўлар эдилар. Тахминий ҳисобларга қараганда, Буравкинлар оиласи коммунал-маиший хизматлар учун сарфланаётган маблағнинг ўзидан 150 сўмга яқинини тежаб қолдилар.

Дам олиш

Ёз бошланди. Кўпгина кабелчилар денгиз бўйларига, санаторийларга боришади, мамлакат бўйлаб сафарга чиқишади.

Александр Степанович Буравкин кейинги уч йилда Ессентуки, Ялта ва Сочидаги санаторийларга учта путёвка олди. Путёвка 120 сўмдан 180 сўмгача туради. Буравкин эса уларнинг 30 процент нархини тўлади. Бундан ташқари завком ёрдам тариқасида йўлга 20 сўм берди.

Полина Павловна путёвка билан Трусковецга бориб даволаниб ва дам олиб келди. У ҳам путёвкани имтиёзли шартлар билан олиб, яна 25 сўм йўл ҳақи олди.

Бу фактни кабель заводи касаба союз комитети бухгалтери Татьяна Андреевна Бухтиярова шундай шарҳлайди:

— Ҳар йили имтиёзли шартлар билан путёвка олаётганлар фақат Буравкинлар эмас. Ўтган йили биз мамлакатнинг энг яхши санаторийларига соцстрах ҳисобидан 81 та путёвка бердик. Завод ҳисобидан эса 205 та путёвка берилди. Бунда путёвкаларнинг 20 проценти ғоят зарурат сезган ва кам иш ҳақи оладиган ишчиларга бепул берилди. Бошқалари эса имтиёзли шартлар билан, яъни нархининг 30 процентини тулаш йўли билан тарқатилди.

Социал страхование ҳисобидан 183 та путёвка берилди, корхона фондидан эса 108 та путёвка сотиб олиш учун маблағ ажратилди. Бунда ҳам кўпгина кишилар путёвкаларни бепул, қолганлар эса имтиёзли шартлар билан олишди.

110 кабелчи туристик путёвкалар олди. Улар ҳам путёвкаларнинг 30 процент нархини тўлаб олишди. Поездларда ва самолётларда юришни талаб этадиган туристик маршрутлар бор. Бунда завод туристлари йўл ҳақининг 50 процентини тўлашади. Қолганини корхона тўлайди.

Яна ҳисоб-китоб қилиб кўрамиз. Агар эр-хотин Буравкинлар путёвкани тўла баҳосига сотиб олишганда, улар уч йил мабайнида қўшимча 450 сўм маблағ сарфлаган бўлишарди.

Электрокабель заводининг Оҳангарон шаҳри яқинидаги Лашкерек посёлкасида 325 кишилик дам олиш уйи бор. У ерда 12 кун бўлиш 44 сўмга тушади. Ишчилар эса фақат 12 сўмгина тўлашади. Қолган маблағни корхона беради.

Ҳар йили ишчиларнинг юзлаб болалари пионер лагерларида дам олишади. Фақат ўтган йилнинг ўзида 1573 бола лагерда бўлди. Путёвкаси 46 сўм туради. Лекин ишчилар эса ўғил ёки қизлари бир ой мобайнида пионер лагерида бўлиши учун 11 сўм тўлайдилар. Қолганини эса завком тўлайди.

130 бола ёзни Тошкент шаҳар пионер лагерида ўтказди. У жойга йўлланма 20 сўм 80 тийин туради. Кабелчилар эса унга 7 сўм 80 тийин тўлашади. Қолган маблағлар мамлакат жамоат фондининг узвий қисми бўлган корхона фонди ҳисобидан тўланади.

Саломатлигингиз қандай?

— Ҳозирча саломатлигимиздан нолимаймиз, — деди Полина Павловна Буравкина ҳамма учун жавоб бериб, — Аммо баъзида грипп ёки бошқа енгил касалликлар билан оғриб қолсак, уйимизга врач чақирамиз. Улар дори тайинлаб, касаллик варақаси ёзиб беришади.

Кейинги йилларда эр-хотин Буравкинлар икки маротаба касал бўлишибди. Уларнинг бемор бўлиб ётган кунлари учун касаллик варақасига биноан социал страхования маблағидан маошлари тўла тўланган. Яъни оилавий бюджетга 200 сўмча маблағ қўшилган.

Электр кабель заводида меҳнаткашларнинг саломатлиги йўлида кўрсатилаётган ғамхўрликларни яхшироқ ёритиш учун яна бир нечта мисол келтирмоқчиман. Завод ўзининг юз ўринли касалхонасига эга. Бу ерда касал бўлиб қолган ишчи ва хизматчиларни тажрибали врачлар даволашади. Касалхона замонавий медицина диагностика жиҳозлари билан таъминланган. Ишчи ва хизматчилар даволангани ва овқатланганликлари учун ҳақ тўлашмайди. Шунга қарамасдан уларга касаллик варақаси берилади. Улар ўртача маошини олишади. Завод территориясида 50 ўринли стационар-профилакторий ҳам жойлашган. Профилакторийга юрак-қон томирлари, ошқозон ва бошқа касалликлар билан оғриган кабелчилар қабул қилинади. Бу ерда ҳам тажрибали врачлар меҳнат қилишади. Минерал сувли ванналар, кислород ванналар, душ бор. Касаллар массаж қилинади. 24 кун учун 55 сўм ҳақ тўланиши керак. Бироқ завод меҳнаткашлари бу ерда даволаниш учун 15 сўм тўлашади. Қолган маблағ завод фондидан тўланади.

* * *

Тошкент электр кабеллари заводи ишчиларининг ҳаётидан бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. Бу ҳақда ўйласам Америка марказий разведка бошқармаси томонидан маблағ билан таъминланиб турган «Озодлик» ва «Озод Европа» радиостанцияларининг доимо Совет Иттифоқи ва социалистик мамлакатлар, совет турмуш тарзи ҳақида бўҳтонлар ёғдириб жамиятимизда инсонларнинг ҳақ-ҳуқуқлари, эркинликлари жиловланган дея жар солишаётганликларини нафрат билан эслайман. Ҳар қалай «қийшиқ мўридан — қийшиқ тутун чиқади», деган гапда ҳикмат кўп экан-да.

Мамлакатимизда совет кишилари меҳнат қилиш, ўқиш, дам олиш, даволаниш ҳуқуқига эгалиги кексалик пайтларида ва инвалид бўлиб қолганида давлат томонидан моддий ва маънавий таъминланиши СССР Конституциясида битилган. Бундай ҳуқуққа ҳар бир совет кишиси эгадир.

Хўш, 8 миллиондан ортиқ ишсизлар армиясига эга бўлган Америка Қўшма Штатларининг гражданлари ана шундай ҳуқуқларга эгами? Йўқ, албатта! Уларда бизлардаги каби отпускага чиққан кишиларга ҳақ тўлаш, касалларга беморлик варақасига биноан ҳақ тўлаш ҳам йўқ. Америка Қўшма Штатларининг меҳнаткашлари бундай имтиёзлардан маҳрум!

Яқинда «Правда»нинг Америка Қўшма Штатларидаги мухбири Б. Стрельниковнинг Роберт Флинт деган студентни Вашингтондаги касалхоналардан бирида қандай қилиб аппендицитини операция қилишгани тўғрисидаги мақоласини ўқидим. Студентнинг дарди оғирлашган пайтида дўсти касалхонага олиб келади. Шунда навбатчи врач аввало беморни қайси банкада, нечанчи ҳисоб номерида маблағи борлигини сўрайди ва 400 доллар гаров беришини сўрайди. Касалнинг ҳоли ҳароблиги, уни ҳушдан кетиш даражасида эканлигига қарамасдан аввал банк чекига имзо чектиришиб, сўнг палатага ётқизишади.

Роберт Флинт операция қилингач, беш кундан сўнг касалхонадан чиқади. Унга берилган ҳисоб варақасида: хирург учун 300 доллар, ассистентга 150, рентген суратлари учун 22, анализлар учун 11, физиологик қоришмалар учун 20, ўрин ва беш кунлик овқати учун 545 доллар, телевизор томоша қилгани учун 15 доллар тўлаши кераклиги ёзилган эди. Ҳаммаси бўлиб студент беш кун касалхонада даволангани учун 1121 доллар тўлаши лозим эди. Мана, уларда даволаниш ҳуқуқи шундай! Буни шарҳлашга ҳожат бўлмаса керак.

* * *

Яна Буравкинлар оиласининг Троллейная кўчасидаги уйидаги суҳбатга қайтамиз. Оила аъзолари Асосий Қонуннинг 45-моддасида ёзилган билим олиш ҳуқуқини шарҳлашяпти. 17 ёшли Игорь завод автомат-телефон станциясида ишлаш билан бирга, кечки ишчи-ёшлар мактабида таҳсил кўряпти. Битта ўқувчининг билим олиши учун давлат 160 сўм сарфлайди. **Игорь мактабда таълим олаётганлиги учун ҳақ тўламайди. Демак у ўқишни битиргунича яна 320 сўм маблағни тежайди.**

Наташа Буравкина тўрт йил Тошкент электр механика техникумида ўқиди. Техникумда битта ўқувчини бир йил ўқитиш учун давлатимиз 400 сўм сарфлайди. Агар Наташанинг ота-оналари АҚШдаги каби қизларининг билим олиши учун ҳақ тўлайдиган бўлишса, тўрт йилда 1600 сўм пул тўлашган бўлардилар. Бироқ, барча совет кишилари каби Наташанинг оиласи ҳам техникумда ўқиш учун ҳақ тўлашмайди. **Шундай қилиб, бу «арзимас» 1600 сўм оилада қолди.**

Яна шундай бир майда фактни келтирмоқчимиз. Александр Степанович прокат сим ўраш цехида ишлайди. Шунинг учун Буравкин ҳар куни бепул ярим литр сут билан таъминланади. Магазинда ярим литр сут 14 тийин туради. Бу арзимас тийинга ўхшаб кўринади. Бироқ, уни 24 иш кунида қанча бўлишини ҳисоблаб кўрингчи? Александр Степанович бир ойда фақат шу «арзамас» нарса туфайли 3 сўм 64 тийин, ўн бир ойда 40 сўм тежайди.

Хулоса қилиб айтганда, Буравкинлар мана шундай «арзамас» пуллардан ҳам катта маблағларни тежашяпти. Буравкин завод ошхонасида овқатланади. Уч таомдан иборат бўлган тушлик 80 тийин туради. Чунки завод ҳар йили ўз фондидан бир неча ўн минг сўм маблағни ошхона фондига ўтказади. Агар бундай қилинмаганида ишчи бир марта овқатланиши учун ўртача 1 сўм 20 — 1 сўм 30 тийин сарфлаган бўларди. Бундан ташқари ишчиларга кўплаб бошқа моддий ёрдамлар ҳам берилади.

Тахминий ҳисоб-китобларга қараганда Буравкинлар оиласи кейинги йилларда жамоат фондлари ҳисобига даромадларини 25 процентга ўстиришган.

Агар оила тўрт аъзосининг йиллик иш ҳақи 6780 сўм бўлса, уларнинг 1976 йилги реал даромади 8475 сўмни ташкил қилади. Буни ҳар бир кишига тақсимласак, у 213 сўмни ташкил этади. Шундай қилиб, Буравкинлар оиласи ҳаражатларининг тўртдан бир қисмини давлат ўз зиммасига олади.

...Дам олиш уйларига имтиёзли йўлланмалар олганимизда, уйимизга врач чақирганимизда, олий ўқув юртларига ўқишга кирганимизда ёки пенсия олаётганимизда кўпинча булар давлат ҳисобидан тўланаётганлиги тўғрисида ўйлаб кўрмаймиз. **Ана шу сўмлар ва тийинлар замирида жамоат фондларининг миллиард сўмлаб маблағлари ётади. Буларнинг барчаси совет кишилари турмуш шароитларини яхшилаш учун партия ва ҳукуматимиз кўрсатаётган ғамхўрликнинг ёрқин ифодасидир.**

Жамоат фондларидан фойдаланишда киши меҳнат коллективида қандай ишлаши, касаба союз комитетининг аъзоси эканлигига эътибор берилади. Бундан ташқари ишчи корхонанинг иқтисодий фаолиятида қандай қатнашаётганлиги, унинг меҳнат унумдорлигини оширишда қўшаётган ҳиссасига қаралади. Албатта, бу манбаалардан унумли ва сифатли меҳнат қилган одам кўп манфаатдор бўлади.

Биз мисол учун «Ташкенткабель» заводидаги энг оддий ишчи оиласини олиб кўрдик. Бироқ, электр кабель заводида Буравкинлар каби коммунистик меҳнат зарбдорлари кўплаб топилади. Уларнинг ҳар бирига ҳам меҳнатига яраша ғамхўрлик кўрсатилмоқда.

Ана шундай «кўзга кўринмас» жамоат фондларининг маблағлари Бурвакинларга ўхшаган оилаларни ҳар томонлама тўла-тўкис яшашларига шароит яратмоқда. Шунинг учун ҳам биз ҳар бир кишини фидокорона, юқори самарадорлик ва сифат билан, сидқидилдан меҳнат қилишига интиламиз. Худди ана шундагина жамоат фондлари ва уларнинг узвий қисми бўлган корхона фондлари орта боради. Юқори унумдорлик билан қилинган меҳнатдан мамлакатимизнинг иқтисодий қудрати, шу билан бирга бир меҳнаткаш оиланинг турмуш шароити яхшиланади.

А. БРОНШТЕЙН,
«Ташкенткабель» заводи.

СУРАТДА: тошкентлик кабелчилар Буравкинлар оиласи. М. Нуриддинов фотоси.

ТО Справкалар бюроси
Хатларга жавоб берамиз

А. ЛАТИПОВ: БАМ тўғрисида маълумот берсангиз.

Жавоб: Байкал-Амур магистрали асримизнинг энг улкан иншоотларидан ҳисобланади. У Иркутск областининг Усть-Кут шаҳридан бошланиб, Хабаровск ўлкаси, Красноярск, Нижнеангарск, Тинда, Ургал, Комсомольск-Амурдан ўтиб, Тинч океани ёнидаги Совет Гаванига бориб тақалади. Еттита катта дарё ва ўнлаб сойлардан, Байкал, Станов, Дуссе-Алинск тизма тоғларидан ўтади. БАМ Сибирнинг ер ости бойликларидан унумли фойдаланиш, қадимий ўлкани иқтисодий ва маданий жиҳатдан ривожлантириш истиқболларини очиб беради.

БАМ — Бутуниттифоқ комсомол зарбдор қурилиши деб эълон қилинган. У ерда мамлакатимиз барча республикаларининг комсомол-ёшлари меҳнат қилмоқдалар.

* * *

К. АҲМАДЖОНОВ: Официант хўранда овқатланишидан олдин ҳисоб-китоб қилса бўладими?

Жавоб: Мамлакатимизнинг бир қатор шаҳарларидаги ресторанларда официантларнинг хўранда овқатланишидан олдин, яъни ҳисоб-китобларни буюртма қабул қилинишни биланок амалга ошириши йўлга қўйилган. Агар хўранда кейин ҳам овқатлангиси келса, яна буюртма олиниши билан ҳисоб-китоб қилинади.

Бу усулда хизмат кўрсатиш хўрандаларга қулайликлар яратяпти. Шунинг учун бу тажриба мамлакат ресторанларига кенг тадбиқ этилмоқда.

* * *

В. МАМАДАЛИЕВ: Қурилишни турли диаметрлардаги қувурлар, арматуралар билан бош пудратчи таъминлаши керакми ёки буюртмачи ташкилот?

Жавоб: СССР Министрлар Советининг 1970 йил 28 сентябрда қабул қилган қарорига биноан соғлиқни сақлаш, маданият, маориф ва уй-жой бинолари қурилишидан бошқа объектларни қувурлар ва арматуралар билан фақат буюртмачи ташкилот таъминлаши керак. Соғлиқни сақлаш, маориф, маданият ва уй-жой қурилишини қувурлар ва арматуралар билан бош пудратчи таъминлайди.

* * *

А. ХАЛИЛОВ: Ишдан бўшаётган ишчи кийиш муддати тугамаган махсус иш кийими учун ҳақ тўлашга мажбурми?

Жавоб: Корхона маъмурияти ишдан бўшаётган ишчидан маълум муддат фойдаланиш учун берилган иш кийими учун ҳақ талаб қилишга ноҳақдир.

Кўча тасодифларга тўла
ГАИ ахбороти

Биринчи июлдан бошланган Бутуниттифоқ «Тезлик» рейди давом этмоқда. Рейднинг дастлабки уч кунида Давлат автомобиль инспекцияси ходимлари жамоатчи ва штатсиз автоинспекторлар билан ҳамкорликда 1131 «учиб» юришни севадиганларни қўлга туширишди. Улар орасида: Беруний кўчасида 64—13 ТНЗ рақамли «ГАЗ—24» автомобилини соатига 70 километр тезликда елдириб бораётган Александр Алиев (3 таксомотор парки), Циолковский кўчаси бўйлаб ўзининг 96—62 ТНВ рақамли «ИЖ-49» мотоциклида елиб бораётган 1-трамвай депосининг ҳайдовчиси Алексей Белоборов, ҳаракат тезлиги 30 километр билан чегараланган жойда 87—91 ТНМ «ВАЗ—2103» автомобилини 60 километр тезликда ҳайдаган НОД-1 ишчи таъминоти бўлимига қарашли 9-ошхона директори Борис Бабабаков, Ғафур Ғулом кўчасида 41—23 ТНЕ «ГАЗ—24» машинасини соатига 75 километр тезликда елдириб бораётган трактор заводининг инженери Яков Брискманлар бор эди.

Барча тартиббузарлар ҳақида ҳужжатлар тўлдирилиб, Давлат автомобиль инспекциясининг маъмурий комиссиясига топширилди.

ҲАММАСИ ТАРБИЯГА БОҒЛИҚ

✦ Болаларни итоатли ва қаноатли бўлишга ўргатиш ота-она ва мураббийларнинг энг муҳим вазифаларидир. Болаларнинг тилаган нарсасини муҳайё қилиб бериш уларнинг кўнгилларига келган нарсани қилдира беришга ўрганиб қолишларига сабаб бўлади.

Бола бир нарсани сўраб йиғласа, сўраган нарсасининг берилмаслигини билдириш керак. Истаган нарсаси берилиши мумкин бўлган нарса бўлса, йиғлаб тўхтагандан кейингина бериш ва буни йиғлагани учун эмас, йиғидан тўхтагани, ақлли бўлгани учун берилганини тушунтириш лозим.

✦ Боланинг овқати, ичадиган нарсалари ўз вақтида, тартибли суратда бериб турилса, унинг бошқа нарсани сўрашга ҳожати қолмайди. Болани сотувчилардан ширинликлар сотиб олиш учун пул сўрашга ўргатмаслик керак, шу билан бирга ширинликлардан ҳоли қилмасдан, болаларга улардан вақт-вақти билан бериб туриш лозим.

✦ Болаларни эрка қилиб ўстириш, ҳамма истакларини бажо келтириш уларни тўғри ўстириш эмас. Эрка бўлиб ўсган бола ҳар турли бўлмағур ишларни қилишдан тортинмайди. Болаларини севган ота-оналар ўзларининг муҳаббат ва хайрхоҳликларини уларни яхши тарбия қилиш билан кўрсатадилар.

✦ Бола бир ярамас иш ишлаган бўлса ва уни билмасдан қилган бўлса, кечириш, билиб ишлаган бўлса, насиҳат қилиб у ишнинг ёмонлигини ақли етарлик равишда англатиш, агар яна у ишни қилса, жазо бериш керак бўлади. Болани ярамас, ёмон сўзлар билан сўкиш— уни ёмон сўзларга ўргатишдан бошқа фойда бермайди.

✦ Бир ярамас иш ишлаган боланинг айбини ўзидан айттирмоқчи бўлиб: «Тўғрисини айт, онт ич, айтмасанг калтаклайман», деб қўрқитиш асло керак эмас, бундай ишларга сира ҳам йўл қўйилмайди. Агар шундай қилинса, бола қўрққанидан ёлғон онт ичишга, айбни яшириш учун тониб, ёлғончиликка одатланиб қолади.

✦ Болани хато ишдан тийиш учун уришганда: «Агар бу ишингни қўймасанг, сени калтаклайман, бор йўқол, кўзимга кўринма»,— деган сўзлар айтиш яхши эмас, балки бундай келишмаган, ёмон ишлардан сақланса, ўзи учун жуда кўп яхшиликлар ҳосил бўлишини тушунтириб насиҳат қилиш фойдали бўлиб чиқади.

Ш. ЗУННУН
тайёрлаган.

Оила даврасида суҳбатлар

ИЛЬИЧ ТЎҒРИСИДА ОРАТОРИЯ

Харьковлик композитор Валентин Бибик яратган «...Сени севгувчи В. Ульянов» ораториясига В. И. Лениннинг ўз онасига бўлган жўшқин фарзандлик меҳр-муҳаббати тўла мактуби асос қилиб олинган. Ёш автор Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига бағишланган ана шу асар устида ишлар экан, жаҳон пролетариати йўлбошчисининг номи билан боғлиқ бўлган жойларни бир неча марта зиёрат қилиб, Москва, Ленинград, Ульяновск музейларидаги бебаҳо обидаларни ўрганган. Ильичнинг самимий сўзларини такрор-такрор кўздан кечириб чиққан.

Бир қанча симфониялар, чолғу концертларини яратган В. Бибикнинг ижодий усулини юксак граждандик мавзулари белгилайди.

(ТАСС).

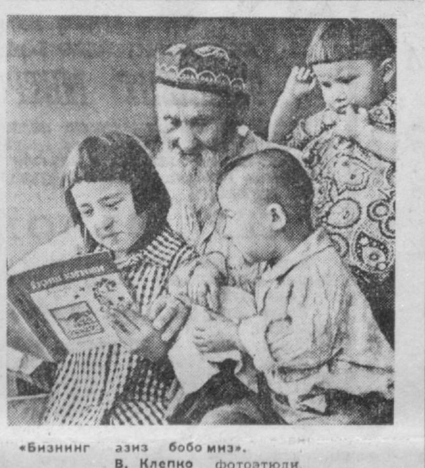

«Бизнинг азиз бобомиз».
В. Клепко фотоэтюди.

ҚАТРА ҲАНДАЛАР

ЖАВОБ

Бир иғвогар софдил бир кишини йўлда тутиб олиб:

— Ҳай, янги гапни эшитдингми?— деди.

— Ҳа, эшитдим,—деди софдил кишининг энсаси қотиб,— сен тилингни тия олмас эмишсан.

* * *

ТЕРЛАШ

Бир солдат дўстини ҳаммомга таклиф қилди:

— Юр, буғ хонасига кириб яхшилаб терлаймиз.

— Раҳмат, ўзинг терлайвер,— деди у,— мен ҳозиргина рота - старшинасининг ҳузурида роса терлаб келяпман...

* * *

НАСИҲАТЧИЛАР БЎСТОНИ

ОТА-ОНА ХИЗМАТИ ВА УЛАРНИНГ БАЪЗИ ҲАҚЛАРИ ҲАҚИДА

Ота-онанинг хизматини қилиш ҳар фарзанднинг бурчи ҳисобланади. Аммо бу бурч қачонки ота-она фарзанднинг хизматига муҳтож бўлиб қолганда амалга оширилади.

Фарзанднинг ота-она олдидаги одоблари шундайки, фарзанд ота-она нима деса диққат билан қулоқ солади, уларнинг олдига тушиб юрмайди, нимаики буюрсалар ва буюрган нарсаларида хиёнат ёки гуноҳ иш бўлмаса, жону-дил билан бажаради, улар ўтирган жойидан турсалар у ҳам ирғиб оёққа туради, чақирсалар лаббай деб жавоб беради, уларни хурсанд қилишга орзуманд бўлади, уларнинг олдида таъзимда бўлади, қилган ишларини миннат қилмайди, ота-онанинг қилган иши учун аччиқланиб, уларга хўмрайиб қарамайди, уларнинг рухсатисиз сафарга кетмайди.

Яна бошқа ҳуқуқларидан баъзилари шундайки, уларнинг олдида одоб билан ўтиради, бошидан дўпписини олиб ёки кўйлагини ечиб ўтирмайди, ота-она ўтирадиган жойига ўтирмайди, бирор ери оғриётган бўлса, ота-онани ғамгин қилмаслик учун, имкони борича айтмасликка ҳаракат қилади, шунга ўхшаш нарсаларнинг ҳаммасида одоб қоидаларини жойига қўяди.

ОТА-ОНАНИНГ ФАРЗАНДГА НИСБАТАН САКСОНТА ҲАҚИ БОРЛИГИ ҲАҚИДА

Китобларда зикр қилинишича, ота-онанинг фарзандга саксонта ҳақи бор. Уларнинг қирқтаси тириклик вақтида ва қолган қирқтаси ўлгандан кейиндир. Тириклик чоғидаги қирқта ҳақнинг ўнтаси танга, ўнтаси тилга, ўнтаси дилга ва ўнтаси молга тааллуқли бўлади.

Танга тааллуқли бўлган ўнта ҳақ отаонага хизмат қилишдан иборатдир. Бу шундайки, ота-онага доимо ҳурмат кўзи билан қаралади, қилма деб буюрган иши қилинмайди, уларнинг розилигисиз ҳеч ишга қўл урилмайди. Бундан ташқари агар улар сен ўтирган жойда ҳозир бўлсалар, сен дарҳол ўрнингдан туриб кутиб оласан, улар ўтиришган бўлишса, сен оёқда тик турасан, агар улар рухсат қилишгандагина ўтирасан. Улар ўтирадиган жойга асло ўтирма. Йўлда бирга кетаётганда уларнинг олдига ўтиб олма. Борди-ю, тупроқли, лойли, сувли ёки умуман хавфли жойга дуч келиб қолингандагина олдинга ўтиш мумкин! Улар олдида очиқ чеҳра билан ўтир. Қовоғингни солма, хўмрайиб қарама. Чақирганда эса югуриб бор!

Аммо дилга тааллуқли бўлган ўн нарса шундан иборатки, биринчи, уларга раҳму шафқат билан қара. Иккинчи, уларга доимо қўлингдан келганча яхшилик қил. Учинчи, сенинг шодлигинг уларнинг хурсандчилиги билан бўлсин. Тўртинчи, улар ғам тортсалар, сен ҳам қайғур ва уларнинг дардига малҳам бўлиш йўлини қидир. Бешинчи, улар ортиқча гапирсалар ўзингга малол олма. Олтинчи, улар танбеҳ берсалар хафа бўлиш ўрнига хурсанд бўл. Еттинчи, уларга қанча яхшилик қилмагин ва ҳақларини адо қилмагин, уларнинг дили заррача озор топишини ўзинг учун ор деб бил. Саккизинчи, уларнинг қандай ниятлари бўлса, ўша ниятларига эришишлари учун ҳаракат қил. Тўққизинчи, улар қанча узоқ умр кўрсалар шунчалик қувон. Ўнинчи, қанчалик дардли бўлса, шунчалик кўнглини олишга урин.

Аммо тилга тааллуқли бўлган ўнтаси шундан иборатки, аввало, уларга мулойим муомала қил ва доимо тавозеъда бўл. Иккинчи, уларга баланд овоз билан гапирма. Учинчи, уларга кўп гапирма ва қўполлик қилма. Тўртинчи, уларнинг отини айтиб чақирма. Бешинчи улар гапираётганларида сўзларини бўлма. Олтинчи, уларнинг айтганини рад қилма. Еттинчи, улар фалон ишни қил деб айтсалар, йўқ деб жавоб қилма. Саккизинчи, улар қичқириб гапирсалар ҳам сен қичқирма. Тўққизинчи, уларнинг гапига оҳ, уҳ деб хитоб қилма...

Молга тааллуқли бўлган ўнта нарса қуйидагилардан иборат: аввало, ўзингга кийим-кечак қилишдан олдин ота-онага қилиб берасан. Иккинчи, уларга ўзинг ейдиган таомлардан ширинроқ овқат қилиб берасан. Учинчи, бир дастурхон устида овқатланаётганингда овқатларнинг яхшисини улар олдига суриб қўясан.

Ҳикоят. Ҳаннон ибн Атийя ўз онаси билан бирга бир дастурхон устида мева-чева ейишга қўрқар экан. У доимо: «Онамнинг кўзи тушган, энди емоқчи бўлиб турган мевасини билмасдан еб қўйсам, онамнинг кўнглига бирор нарса келса, унда мен гуноҳкор бўлиб қолсам, мен шундан қўрқаман»— дер экан.

Тўртинчи, қандай нарсани сотиб олиш орзулари бўлса, сотиб олиб бер, чунки сен ёш бўлган пайтингда улар ҳам шундай қилган. Бешинчи, иморатларини яхшила ва уни жиҳозлаб бер. Олтинчи, сўрамаса ҳам пул бер, чунки улар буни ошкоро айта олмасликлари мумкин. Еттинчи, уларга «топган-тутган нарсаларим сизлар учун, нимаики хоҳласангиз бемалол олаверинг, ҳаммасини ўзингизникидек кўринг» деган сўзлар билан орадаги шарм ва тортинчоқликни йўқот. Саккизинчи, агар улардан узоқроқда турилса, гоҳгоҳ меҳмонга таклиф қилиб, иззат-ҳурматини жойига қўйиш керак. Тўққизинчи, отаонангнинг дўстларини ҳам ҳурмат қил, уларни ота-она билан бирга уйингга таклиф қилиб меҳмон қил, бу билан ота-онангнинг дўстлари олдида юзлари ёруғ бўлади...

Аммо ота-онанг ўлгандан кейин қилиниши лозим бўлган қирқта ҳақ-ҳуқуқларга қуйидагилар киради: аввало ўликни зудлик билан дафн қилиш чораларини кўр, ўликнинг иззати уни тезда дафн этишдир. Кўмишдан аввал жасадни ювишни ва кафанлашни унутма. Ўзинг оҳу-фиғон тортиб йиғлама ва ўзгаларнинг ҳам йиғлашига йўл қўйма!

Ота-она дафн қилингандан кейин уларнинг зиёратига тез-тез чиқиб тур. Агар ҳар ҳафтада бир бор зиёратга чиқишни одат қилсанг, улуғ кишилар йўлини тутган бўласан.

Ўзгаларнинг ўлган ота-онасини ёмон сўзлар билан ёдга олмагинки, улар ҳам сенинг ота-онангни шундай ёдга оладилар. Ҳикмат китобларида айтилишича, кимки ўз ота-онасини ёмон хислатлари билан ёдга олса, у малъун кишидир!

Ота-она вафот қилгандан кейин уларнинг ёру-дўстларини уйингга таклиф этиб, ота-онанг хотирасини ёдга ол, улар ҳақида эслаб ўтир, ота-она яхши кўрган таомлардан тайёрлаб, таклиф этилган ёру-дўстларига нисор эт!

Аёлларга маслаҳатларимиз

Полни ювганда

ПОЛНИ супурганда супурги ёки чўтканн калта-қалта ва секин ҳаракатлантирилмаса, чанг кўтарилиб барча буюм ва мебелларга ўтиради.

Дастлаб диван, каравот ва шкафлар супурилади, бунинг учун махсус кичкина қил чётка жуда қулай. Кейин хонанинг бурчаклари ва энг сўнггида ўртаси супурилади.

Паркет, бўялган ёки линолиум қопланган полларни қил чўтка билан, бўялмаган полларни эса супурги билан супуриш анча қулай. Супуриб бўлгач қил чўткани осиб қўйиш керак, тик суяб қўйилса қили эзилиб, синиб, чўтка яроқсиз бўлиб қолади.

Тахта полларни ювиш. Бўялмаган полларни турар жойларда ҳафтасига бир марта, умум фойдаланиладиган жойларда эса ҳар куни ювиш керак.

Ювишдан олдин пол яхшилаб супурилади, озгина жойи совунли иссиқ сув билан ҳўлланиб (содали ва ишқорли сув бўялмаган полни қорайтиради) махсус похол чўткада ишқаланади, кейин тоза сув билан ювиб, сув шимадиган катта латта билан артиб қуритилади.

Жуда ифлос полларни иссиқ сув билан ҳўллаб, чўткада қум билан ишқалаш керак.

Полга сиёҳ томса, доғга энг аввал пахта, босма қоғоз босиш, сўнгра лимон суви, ўткир сирка ёки шчавель кислотаси эритмаси билан кетказиш лозим.

Эндигина ёғ томган жойларга бўр ёки тальк сепилади ва унча иссиқ бўлмаган дазмол билан босма қоғоз орқали дазмолланади. Эски ёғ доғларига иссиқ оҳакли сув суриб бир неча кун қолдирилади, сўнгра иссиқ сув билан ювиб ташланади. Баъзан бу ишни икки-уч марта такрорлашга тўғри келади.

Турар жойларда бўялган полларни ҳўл латта ўралган узун дастали чўтка билан ҳар куни артиш, умум фойдаланиладиган жойларда эса ҳар куни илиқ сув билан ювиш керак.

Жуда ифлос поллар новшадил спирти солинган сув билан ювилади (бир челак сувга икки чой қошиқ новшадил спирти солинади). Бўялган поллар махсус эритма (тенг миқдорда олинган денатурат ва ўсимлик мойи)да ҳўлланган мовут билан ишқаланса ярақлаб кетади.

Хўш, паркет полларни ювганда нимага эътибор бериш керак? Паркет полларни тез-тез ва иссиқ сув билан ювиш тавсия этилмайди, акс ҳолда полнинг тахталари тоб ташлаб, кўча бошлайди.

Паркет бўялмаган пол сингари ювилади, аммо бунда сув камроқ ишлатилади. Паркетни ёғоч толаси йўналишида ювиш ва ишқалаб ялтиратиш керак. Ялтиратиш учун тайёр мастикадан фойдаланилади. Ювилган пол яхши қуригандан кейингина унга махсус чўткада бир текис ва юпқа қатлам қилиб мастика сурилади. Мастика суришдан олдин полни ё ювиш ёки яхшилаб супуриш керак. Мастика қуригач пол электр энергияда ишлайдиган пол артгич, ёки пол артадиган чўтка билан ишқалаб ялтиратилади, кейин пол артгичнинг мовути билан артиб ярақлатилади.

Полга мастикани ойга бир мартадан ортиқ суриш тавсия этилмайди, чунки тез-тез бўёқ билан бирга сурганда паркет қорайиб кетади. Паркетни ҳар ҳафтада мум билан артиб туриш мумкин ва лозим. Бўялмаган поллардаги янги ва эски доғлар қандай кетказилса, паркетдаги доғлар ҳам шундай кетказилади.

Жуда ифлос паркетнинг устки юпқа қатламини қириб ташлаш мумкин. Одатда уйни ремонт қилиб бўлгандан кейингина паркет қириб тозаланади. Бу сермеҳнат ишни мутахассисларга қилдириш керак, чунки уларнинг цикля деб аталувчи бир томони чархланган пўлат пластинкаси бўлади. Полни цикля ўрнига бир парча шиша билан ўзингиз қиришингиз ҳам мумкин.

Борис ВАСИЛЬЕВ

Тонглар эса сокин

Осянинани олдин ҳам сезганди: у жуда жиддий эди. Ҳеч қачон кулмасди, фақат лаблари сал қийшаяди-ю, кўзлари аввалгидек жиддийлигича қолаверарди. Осянина ғалати қиз эди, шу сабабли Федот Евграфич бекаси орқали, бу топшириқ унга ёқмаслигини билса ҳам, суриштириб кўрди.

— У бева экан, — Мария Никифоровна лабини буриб бир кундан кейин маълум қилди. — Хуллас, тўла маънодаги аёл.

Старшина индамади: хотин кишига сабабини тушунтириб бўлармиди. Болтани олиб, ҳовлига чиқди: ўйлаш учун ўтин ёришдан қулайроқ иш йўқ. Ўйлар эса тўпланиб қолган, уларни тартибга солиш керак эди.

Хўш, энг олдин-интизом. Тўғри, жангчилар ичишмайди, одамлар билан кўнгилхушлик қилишмайди, булар яхши томони. Ичкарида эса тартиб йўқ: «Люда, Вера, Катенька — соқчиликка! Катя, сен разведяший» эмиш.

Ахир шу ҳам команда бериш бўлдими? Соқчиларни жой-жойига ғоят жиддийлик билан, уставга мувофиқ тайинлаш керак. Бу ерда эса масхарабозликнинг ўзгинаси, унга хотима бериш керак, лекин қандай қилиб? Бу ҳақда бошлиқ Кирьянова билан гаплашиб кўрмоқчи бўлди, унинг эса жавоби бир хил:

— Бизга рухсат берилган, ўрток старшина. Қўмондоннинг шахсан ўзи рухсат берган.

— Кулишади, шайтонлар...

— Жон куйдириб ишлаяпсанми, Федот Евграфич?

Ўгирилди. Қўшни аёл Полинка Егорова. Ҳовлига кириб келяпти. Разъезддаги аёллар орасида енгилтаги шу. Ўтган ойда туғилган кунини тўрт марта нишонлади.

— Сен ўзингни қийнайверма, Федот Евграфич. Зот учун қолдирилгандек ёлғиз ўзинг қолдинг.

Хохолаб кулади. Ёқасининг тугмаси ҳам қадалмаган.

— Энди подачидек ҳовлима-ҳовли юрасан. Бир ҳафта бир ҳовлида, яна бир ҳафта бошқасида. Биз, хотинлар, сенинг ҳусусингда шундай келишиб қўйдик.

— Полина Егоровна, виждонинг борми ўзи. Солдат аёлимисан ёки хонимисан? Ўзингни шунга яраша тут.

— Уруш, Евграфич, ҳаммасини кечиради, солдатларни ҳам, солдат хотинларини ҳам.

Мана қанақа жумбоқ! Кўчириб юбориш керагу, лекин қандай қилиб? Граждан ҳокимияти қаёққа қараяпти? Комендантга аёллар бўйсунмайди: бу масалани у бақироқ майор билан маслаҳатлашган.

Ҳа, икки куб метрча ўйлар тўпланиб қолди, бундан оз эмас. Ҳар бир ўйни эса алоҳида таҳлил қилмоқ даркор. Мутлақо алоҳида...

Ҳар ҳолда унинг деярли саводсизлиги катта ғов бўляпти. Ёзиш-ўқиш-ку қўлидан келади, ҳисоблашни ҳам тўрт синф ҳажмида билади, чунки худди шу тўртинчи синфни тугатай деяётганида отасини айиқ бурдалаб ташлаган. Айиқ воқеасини билиб қолишсами, қизларга роса кулги бўларди! Шунақаси ҳам бўладими— жаҳон урушида газдан, граждан лар урушида қиличдан, қулоқларнинг қиркма милтиғидан ўлмаган одам ўз ажали билан эмас айиқ панжасида ҳалок бўлса-я. Улар бунақа айиқни фақат ҳайвонот боғида кўришгандир...

Федот Васков, сен зулмат қаъридан комендантликка чиқиб олдинг. Улар эса— оддий аскарлигига қарама—билимдон: ошириб мўлжал олиш, квадрант, снос бурчаги нималигидан хабардор. Гапларидан билиниб турибди, еттинчи синфни, ҳатто тўққизинчини битиришган. Тўққиздан бешни чиқариб юборса — тўрт қолади. Демак, у улардан анча орқада қолган.

Ўйлар қувончли эмасди, шунинг учун Васков жон— жаҳди билан ўтин ёрарди. Кимни айблаш керак? Балки, ўша қўпол айиқнидир...

Қизиқ шу вақтгача у ўзини омадли ҳисоблар эди. Ҳамиша иши юришавермаса ҳам, зўрланишга ҳожат йўқ эди. Ҳар ҳолда тўлиқсиз тўрт синф маълумоти билан полк мактабини битирди ва ўн йил хизмат қилиб, старшина даражасига етди. Бу жиҳатдан зарар қилгани йўқ, лекин бошқа томондан тақдир уни қисиб қўйди ва икки марта ҳамма тўплардан баравар ўт очди, аммо Федот Евграфич барибир бардош берди. Омон қолди.

Фин урушидан сал олдин горнизон госпиталида ишлайдиган санитаркага уйланди. Хотини жуда қувноқ эди: қўшиқ айтиш, рақс тушиш, яна вино ичиш бўлса бўлди эди унга. Шундай бўлса ҳам ўғил туғиб берди. Отини Игорь қўйишди. Игорь Федотич Васков. Ўшанда фин уруши бошланиб қолди, Васков фронтга кетди, иккита медаль олиб қайтиб келганда, тақдир биринчи марта зарба берди у фронтда кор кечиб юрганида хотини полк мол доктори билан дон олишиб қолиб, жануб томонга жўнаб кетибди. Федот Евграфич дарҳол у билан ажрашди, болани суд орқали олиб, қишлоққа, ойисининг бағрига жўнатди. Бир йилдан кейин бола ўлди, ўшандан буён Васков уч мартагина жилмайди: орден топширган генералга, елкасидан снаряд парчасини олиб ташлаган жарроҳга-ю, сезгирлиги учун бекаси Мария Никифоровнага.

Ҳозирги лавозимини ўша снаряд парчаси учун олган. Пакгаузда баъзи буюмлар қолган, у ерга соқчи қўйишмасди, лекин комендантлик лавозимини тайинлаб, ўша пакгаузни қўриқлашни топширишди. Старшина объектни ҳар куни уч марта айланиб чиқар, қулфларни текширар ва дафтарга бир хил қилиб: «Объект текшириб чиқилди, тартиб бузилгани йўқ», деб ёзиб қўярди. Текшириш вақтини ҳам унутмасди, албатта.

Старшина Васков тинчгина хизматни ўтар эди. Деярли шу кунгача тинч эди. Энди эса...

Старшина чуқур тин олди.

2.

Рита Муштакова урушгача бўлган ҳамма воқеалардан мактабда ўтказилган қаҳрамон чегарачилар билан учрашув кечасини яхши эслаб қолганди. Ўша кечага Карацупа келмаган, итнинг оти Индус бўлмаса ҳам, Рита бу учрашув ҳозиргина бўлиб ўтгандай яхши эслар, уятчан лейтенант Осянин кичкина чегара шаҳарчасининг ёғоч ётқизилган йўлкасида у билан ёнма-ён одимлаб бораётгандек бўларди. Лейтенант қаҳрамон эмас, делегация составига тасодифан кириб қолган ва бундан ғоят уялар эди.

Рита ҳам шаддот қизлардан эмасди: на табриклашда, на ҳаваскорликда қатнашмай, залда ўтирар, ўттиздан ёш бўлган меҳмонлардан бирортасига биринчи бўлиб гап қотишдан кўра, қаватларларни тешиб, каламушлар юрадиган ертўлага тушиб кетишга рози эди. Лейтенант Осянин билан тасодифан ёнма-ён ўтириб қолган, иккаласи ҳам қимирлашга қўрқиб, олдинга тикилганча қотиб ўтиришарди. Кейин мактаб кечасини бошқарувчилар ўйин бошлашди, уларнинг яна бирга бўлишига тўғри келди. Кейин умумий ўйин-вальс бошланди, улар рақсга тушишди. Кейин дераза олдида туришди. Кейин... Ҳа, кейин у кузатиб қўйди.

Ўшанда Рита роса муғомбирлик қилди: уни энг узоқ йўлдан бошлади. У эса барибир жим борар ва фақат чекар, ҳар сафар чекишга ундан тортинибгина рухсат сўрарди. Бу тортинчоқлигидан Ританинг юраги шувиллаб кетарди.

Улар хайрлашаётиб ҳатто қўл олишмади, бир-бирига бош ирғаб қўя қолишди. Лейтенант заставага жўнаб кетди ва ҳар шанба қисқа хат ёзиб турди. У эса ҳар якшанба узундан-узоқ жавоб ёзарди. Ёзгача шу аҳвол давом этди: июнда у шаҳарчага уч кунга келди ва чегара нотинч, бошқа отпуска беришмайди, шунинг учун дарҳол ЗАГСга борамиз деди: Рита ҳеч ҳам ажабланмади, аммо ЗАГСда бюрократлар ўтиришган экан, улар рўйхатга олишдан бош тортишди, чунки Ританинг ўн саккизга тўлишига ҳали беш ярим ой бор эди. Лекин улар шаҳар коменданти ҳузурига, у ердан Ританинг ота-онаси ҳузурига боришди ва ўз айтганларини қилишди. Рита синфидагилар орасида биринчи бўлиб эрга тегди. Яна қанақасига денг-чиройли командирга, бунинг устига чегарачига. Дунёда ундан бахтлироқ қиз йўқ эди.

Заставада уни дарров хотин-қизлар советига сайлашди ва ҳамма тўгаракларга ёзиб қўйишди. Рита ярадорларни боғлашни, отишни, чавандозликни, граната улоқтириш ва газдан қандай сақланишни ўргана бошлади. Бир йилдан кейин ўғил кўрди, отини Алик—Альберт қўйишди, яна бир йилдан кейин эса уруш бошланди.

Ўша биринчи куни Рита ўзини йўқотиб қўймаган беш-олти кишининг бири эди. У умуман босиқ, мулоҳазали эди. Ўша кунги хотиржамлигининг сабаби равшан эди: Рита ўғлини майдаёқ ота-онасиникига жўнатган, шу сабабли бегона болаларни қутқариш билан шуғуллана оларди.

Застава ўн етти кун бардам туриб берди. Рита кеча-ю-кундуз узоқдан отишмани эшитар, шу отишмада эри соғ-саломатлиги, чегарачилар армия қисмлари етиб келгунча бардош беришлари ва биргаликда зарбага-зарба билан жавоб қилишларига умид яшар эди. Ахир заставада «Тун кирди, чегарани қоплади зулмат, лекин ундан ўтолмас ҳеч ким, совет ерига душман суқолмас тумшуқ...» деб куйлашни севишарди.

[Давоми. Боши газетанинг ўтган сонида].

[Давоми бор].

Жаҳон ойнаси
ТАСС мухбирлари хабар қиладилар

ОКТЯБРЬ ЮБИЛЕЙИГА

БУДАПЕШТ. Бу ерда илмий билимлар тарқатувчи Венгрия «Тит» жамиятининг республика конференцияси бўлиб ўтди.

Венгрия зиёлиларининг 30 мингга яқин энг яхши намояндалари, таниқли олимлар, фан ва маданият арбоблари, инженерлар ва техниклар жамият сафларига бирлашган. «Тит» лекторлари ўтган йилнинг ўзидагина юз мингдан ортиқ лекция ўқидилар. Бу лекцияларни 5 миллиондан зиёд киши тинглади. Жамият асосий диққат-эътиборини Венгрия Социалистик ишчи партияси XI съезди, КПСС XXV съезди материалларини, ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларида қардош социалистик мамлакатлар эришаётган муваффақиятларни аҳоли ўртасида пропаганда қилишга, Улуғ Октябрнинг сўнмас ғоялари бутун инсоният тақдири учун оламшумул-тарихий аҳамиятга эга эканлигини кўрсатишга қаратган.

СИФАТНИ ПРОГРАММАЛОВЧИ МАРКАЗ

УЛАН-БАТОР. Монголия Халқ Республикасининг чарм-пойафзал саноатида хом ашёни ошлашнинг янги усули жорий этилди. Бу усул терини юмшоқ ва силлиқ қилади. Яқинда Улан-Баторда очилган экспериментал тадқиқот маркази шу янгиликни тавсия этди.

Марказнинг кейинги вақтларда чарм-пойафзал саноатида яратган янгиликлари, чунончи, анилинли чарм, эчки терисидан ясалган велюр, суғур териси, қора-кузак терисига ўхшатиб бўялган ва ошланган терилар, маҳсулотнинг бошқа кўпгина турлари экспертлар томонидан юксак баҳоланди.

НОВАТОРЛАРНИНГ ИЖОДИЙ ИЗЛАНИШЛАРИ

ВАРШАВА. Бу ерда ўтган беш йилликда «Энг яхши рационализатор ва ихтирочи» деган ном учун Умумпольша миқёсида ўтказилган конкурс якунланди. Конкурсда 225 мингга яқин киши ва 4,5 мингдан ортиқ техниклар клуби қатнашди. 1971—1975 йилларда улар жами халқ хўжалигига 2 миллиард злотих фойда келтирган 784 минг рационализаторлик таклифларини киритдилар.

Жанубий Африка Республикасининг йирик саноат маркази «оқ» Иоганесбургда меҳнаткашларнинг гражданлик ҳуқуқларини ва демократик эркинликларни талаб қилган оммавий намойишлар бўлиб ўтди. Ана шундай намойишлар Соуэтода ва бошқа ерларда ҳам бўлиб ўтди. Полициячилар намойишчиларни ўққа тутиш билан жавоб берди.

СУРАТДА: Соуэто кўчаларидаги намойишчилар.

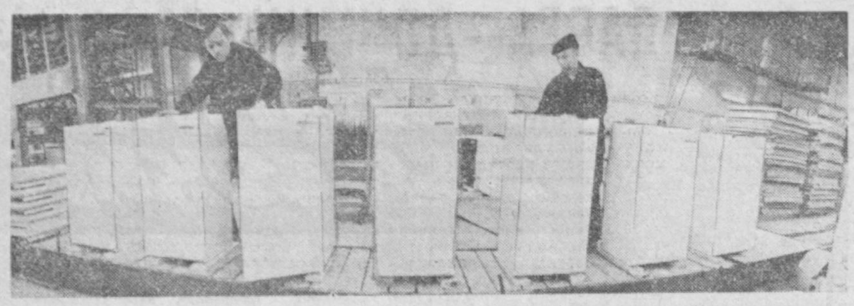

САРАТОВ. Электр агрегат машинасозлиги заводида «КШ—140» маркали холодильникларни кўплаб ишлаб чиқариш бошланди. Янги моделда пенополиуретан изоляция қўлланилгани туфайли металл сарфлаш 30 процентга кенгайтирилди, музлатиш камерасининг фойдали ҳажми эса 2 баравар кўпайди. Йил охиригача корхона коллективи шундай холодильниклардан 200 минг дона ишлаб чиқаради.

СУРАТДА: конвейерда «КШ—140» холодильниклари.

ПОМИР «ПУЛЬСАРА»ЛАРИ

Помир тоғларида, денгиз сатҳидан тўрт минг метр баландликда айни бир вақтнинг ўзида 15 та музлик кўча бошлади. Бирданига айтиб қўя қолайлик. «Ҳаракатга келган музликлар ҳеч кимга таҳдид қилаётгани йўқ». Дарҳақиқат, 15 та тоғ айсбергларидан энг даҳшатлиси бўлган «Кичик совуқ дара» Совуқсой дарёсини тўсиб қўйди. Лекин 25 қаватли бино баландлигида бўлган муз тўғони сувнинг йўлини тўса олмади ва дарё тагида кўл ҳосил қила олмади. Совуқсой ўзига-ўзи «тоннель» очди.

Космонавтлардан В. Горбатко ва Ю. Глазков «Салют-5» орбитал станция бортида ишлаётган пайтларидаёқ Помир музликларининг ҳозирги кўчиши тўғрисида хабар берган эдилар. Шу йил февраль ойида уларнинг космосдан берган суратлари музликларнинг даралар ва водийларга қараб сезиларли даражада кўчаётганлигини кўрсатди. Тожикистон гидрометеорология хизмати бошқармасининг катта инженери, 30 йилдан бери Помир музликларини ўрганаётган А. Санниковнинг фикрича, музликларнинг айни бир вақтда кўчиши камдан-кам бўладиган воқеадир.

Тоғ айсбергларининг кўчиши Тожикистон гляциологларига музликларнинг кўчиш механизмини чуқурроқ ўрганиш имконини яратди. Бу ерларда «пульсара» деб аталган музликларнинг тусатдан олға томон силжиши музликлар оламининг энг қадим сирларидан биридир. Аҳоли пунктлари, автомобиль йўллари, инженерлик иншоотларининг хавфсизлиги бизнинг мана шу муз кўчиш механизмини чуқур ўрганишимизга боғлиқдир.

Махсус тузилган хизмат ходимлари Помир «пульсара»ларини вертолётдан кузатиб турибдилар. Улар гляциологик тадқиқотларнинг энг замонавий усулларидан фойдаланмоқдалар. Мутахассисларнинг фикрича, музликларнинг кўчишига ернинг қимирлаши, вулқонларнинг қайта жонланиши, ер мантиясидаги бошқа тектоник ўзгаришлар таъсир қилиши мумкин. Қишда қорнинг кўп ёғиши ва ёзги кучли селлар ҳам унга кучли таъсир кўрсата олади.

Муз тоғлари характерининг кўп йиллар давомида ўрганилиши уларнинг муайян кўчиш қонуниятларини белгилашга имкон беради. Медвежье музлигида олиб борилган тадқиқотлар жумладан 1973 йилда тоғ айсбергларининг анчагина хавфли кўчиши қачон юз беришини ва унинг миқёсларини олдиндан айтиш имкониятини берди. Ҳар 10—12 йилда бир марта музликларнинг кўчиши мумкинлиги аниқланди. Помир музликларининг сирларини билиш табиатнинг ана шу стихияли ҳодисасини анча муддат олдин айтиб бериш методикасини яратишга кўмаклашади.

Ю. ХРОМОВ.
ТАСС мухбири.

• *Ҳамшаҳарлар, сизлар учун*

Эл хизматида

Шаҳримизда кун сайин автомобиллар оқими кўпайиб бормоқда. Албатта, бу қулайликнинг ўзига яраша «ташвишлари» ҳам бор. Жумладан, автомобилларга техникавий хизмат кўрсатиш даражасини муттасил ошириб боришга тўғри келади. Ҳозир пойтахтимизда техникавий хизмат кўрсатиш станциялари барча маркадаги машиналар учун «шифокорлик» вазифасини ўтамоқда.

Шундай автомобиль шифохоналаридан бири Роҳат кўли яқинидаги 10-техникавий хизмат кўрсатиш станциясидир. Бу станция ҳажм жиҳатидан унчалик катта эмас. Лекин унда машиналарга замонавий талаблар даражасида хизмат қиладиган кўпгина усталар меҳнат қилишмоқда. Бу ерда «Жигули» маркали автомобилларга барча турдаги хизмат кўрсатилади. Шунингдек, «Волга», «Москвич» сингари енгил машиналарга ҳар хил турдаги хизматлар кўрсатилади. Уста мотористлар, ҳаракатланувчи қисмларни назорат қилувчи мастерлар, кузовчилар ҳамшаҳарларимизга намунали хизмат кўрсатишга интилмоқдалар. Николай Трилер, Шавкат Абдурасулов сингари автослесарлар Тольятти шаҳрига бориб махсус курсда ўқиб келишган. Улар «Жигули» машиналарини ипидан игнасигача чуқур билишади. Василий Решетников, Абдураззоқ Каримов, Рафик Магакян, Тожиддин Парпиев, Шавкат Исломов сингари слесарь ва кузовчилар зиммаларидаги топшириқларини муддатидан илгари ва сифатли бажаришга ҳаракат қилмоқдалар.

— Станциямиздаги 10 участканинг ҳар бирида ўз касбининг усталари бор, — дейди станция бошлиғи Пўлат Норбўтаев. — Ўтган йили станцияда яна 3 та бокс қурилди. Коллективимизда 1979 йил ҳисобига ишлаётган илғорлар оз эмас. Ярим йиллик планни муддатидан анча илгари бажардик. Коллективимиз зиммасидаги юксак мажбуриятларини бажариш учун ҳаракат қилаяпмиз. Мақсадимиз ҳамшаҳарларга намунали хизмат қилиш.

Ў. ҲАМИДОВ.

СУРАТДА: (чапдан-ўнгга) назорат мастери Дмитрий Михайлович Гизамутдинов, слесарь Шавкат Исломов ва слесарлар бригадасининг бошлиғи Шавкат Абдурасулов навбатдаги автомобилнинг иш органларини кўздан кечиришмоқда.

СПОРТ

ТУРНИР БОШЛАНДИ

Тошкентда «Правда Востока» газетасининг соврини учун олтинчи анъанавий «Шашка юлдузлари —77» турнири бошланди. Бу сафар Ўзбекистон пойтахтига охирги СССР чемпионатининг бронза совриндори Р. Виткоускайте (Вильнюс), Украинанинг собиқ чемпиони Т. Мишчанская (Донецк), спорт мастери Г. Торчинская (Одесса) ҳам келишди. Улар турнирда биринчи марта иштирок этишади.

Мусобақаларда республикамиз шарафини спорт мастерлари О. Аҳмедова ва Х. Иброҳимова, мастерликка номзод С. Файзуллина ҳимоя қилишади. Бир вақтнинг ўзида республика «Спартак» жамиятининг очиқ биринчилиги бўлган турнир 21 июлгача давом этади.

ФУТБОЛ ЯНГИЛИКЛАРИ

СССР чемпиони — Москванинг «Торпедо» командаси Европа чемпионлари турнирининг дастлабки матчида 14 сентябрь куни Лиссабонда «Бенфика» клуби билан куч синашади. 5 июль куни Цюрихда Европанинг ҳар уч турнири учун ташланган қуръа натижаси ана шундай бўлди.

СССР Кубогининг эгаси (бу команда 13 августда бўладиган финал учрашувдан сўнг аниқланади) Кубок эгалари Кубогининг биринчи босқичида «Ла Валетта» (Мальта) командаси билан ўйнайди. Биринчи учрашув Мальтада ўтказилади.

УЕФА Кубоги мусобақаларида Киев динамочиларининг биринчи рақиби —«Эйнтрахт» (Брауншвейг, ГФР), Тбилиси динамочилариники эса —«Интернационале» (Милан, Италия). Совет командалари дастлабки учрашувни ўз майдонларида ўтказишади.

Уччала турнирнинг биринчи босқич ўйинлари 14 ва 28 сентябрь кунлари бўлиб ўтади.

* * *

Тунисда ўсмирлар ўртасида биринчи жаҳон биринчилиги давом этмоқда. «Д» саралаш группасидаги сўнгги учршувда Австрия терма командаси билан дуранг (0:0) ўйнаган совет футболчилари группа ғолиби бўлиб ярим финалга йўлланма олишди.

Бугун СССР терма командаси ярим финалда Уругвай футболчилари билан ўйнайди. Иккинчи ярим финалда Мексика ва Бразилия терма командалари куч синашадилар.

✦ БИЛАСИЗМИ?

• НОМИ КЎП ДЕНГИЗ

Дунёдаги ҳеч бир сув манбаи Каспий денгизидагидек номга бой эмас. Негаки унинг 60 дан ортиқ номи бор. Эрамизнинг I асригача уни Чирканское, II—III асрдан, IX—X асргача уни Хазарское, сўнгра XIII асргача Хвалинское деб аташган. Фақат XVI асрдан бошлаб бу денгиз бўйларида истиқомат қилган Каспиев номли халқнинг шарафига Каспий деб атай бошладилар.

ҲОДИСА

ИНСПЕКТОР ҲУШЁРЛИК КЎРСАТДИ

Милиция сержанти Азим Умаров Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ички ишлар бошқармаси Давлат автомобиль инспекциясида йўл назорати инспектори бўлиб ишлайди. Транспорт ва пиёдаларнинг бир маромда ҳаракат қилишини кузатиш ва тасодифларнинг олдини олиш унинг асосий вазифаси. Бироқ Азим бу билан чекланиб қолаётгани йўқ. У катта Ўзбекистон трактида хизмат ўтаётганида 25—55 ТНИ номерли машинани тўхтатиб, ҳайдовчи А. Коротковнинг ҳужжатларини текширди. Шу пайт сержант унинг ҳаяжонланаётганини сезди ва ҳужжатларни янада синчковлик билан текширишга киришди. Кейин эса А. Коротковнинг ҳайдовчилик гувоҳномаси қалбаки эканлиги маълум бўлди.

Ўз хизмат бурчини виждонан бажарганлиги ва ҳушёрлик кўрсатганлиги учун йўл назорати инспектори А. Умаров Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети ички ишлар бошқармаси бошлиғининг буйруғига биноан пул мукофоти билан тақдирланди.

М. БОЛИЧЕВ.

Редактор ўринбосари
С. Б. ЁҚУБОВ.

*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*РЕКЛАМА*

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИ ҲУНАР-ТЕХНИКА ТАЪЛИМИ ДАВЛАТ КОМИТЕТИНИНГ

104-ШАҲАР ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1977—1978 ЎҚУВ ЙИЛИГА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎРТА МАЪЛУМОТЛИ ЎҚУВЧИЛАР (уч йил муддатли ўқиш) ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАРНИ ЭГАЛЛАБ ЧИҚАДИЛАР: контрол-ўлчов асбоблари ва автоматика бўйича слесарь, ёритгич кучланиш тармоқлари ва электр асбоб-ускуналари бўйича электромонтажчи, электр узатиш ҳаво линиялари монтажи бўйича электромонтёр, тақсимлаш қурилмалари ремонти бўйича электрослесарь, автомобиллар ремонти бўйича слесарь, автомобиль кранлари машинисти, қурилиш дурадгорлари.

БИЛИМ ЮРТИГА 15 ЁШГА ТЎЛГАН 8-СИНФ МАЪЛУМОТИДАГИ ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Ўқувчилар уч маҳал овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар. Ишлаб чиқариш практикаси даврида маблағ билан рағбатлантириладилар.

Билим юртини аъло баҳо билан тугатган ўқувчилар олий ўқув юртларига киришлари мумкин.

16 ВА УНДАН КАТТА ЁШДАГИ ЎҚУВЧИЛАР БИР ЙИЛ МУДДАТЛИ ЎҚИШГА (техника билим юрти программаси бўйича) ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА ЎҚИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР: контрол-ўлчов асбоблари ва автоматика бўйича слесарь, ҳаво линиялари монтажи бўйича электромонтёр, тақсимлаш қурилмалари ремонти бўйича электрослесарь, автомобиль кранлари машинисти, автомобиллар ремонти бўйича слесарь.

ЎҚУВЧИЛАР 30 СЎМ МИҚДОРИДА СТИПЕНДИЯ ОЛАДИЛАР. Ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида маблағ билан рағбатлантириладилар.

Совет Армияси сафларида хизмат қилиб қайтган ҳарбий хизматчилар бир йил муддатли ўқишга қабул қилинадилар. Ойига 70 сўмга қадар стипендия тўлаб борилади.

Бошқа шаҳарлардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Тошкент шаҳрида яшовчиларга автобус хизмат кўрсатади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар талаб этилади: директор номига ариза, автобиография, маълумоти ҳақида ҳужжат, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома ёки паспорт, ҳарбий билет, ҳарбий рўйхатга ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, олтита фотосурат (3x4 см.), яшаш жойидан справка ва медицина (286-форма) справкаси.

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Бизнинг адрес: Тошкент область, Оржоникидзе райони, ТашГРЭС посёлкаси (Олой бозоридан «ТашГРЭС»гача 62-автобус билан борилади). Телефонлар: 62-12-16, 62-12-51, қўшимча 6-12, 3-18, 6-26.

Ўзбек Давлат филармонияси

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА

9, 10 ИЮЛЬ СОАТ 19.30 ДА

Лирик хонандалар ва раққосалар кечаси

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти
ГУЛШОД ОТАБОЕВА

Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист, Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
ҚИЗЛАРХОН ДЎСТМУҲАМЕДОВА

Карфагенда бўлиб ўтган VIII жаҳон ёшлари фестивалининг лауреати
МАВЛУДА ОЙНАҚУЛОВА

ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИНИНГ «ГЎЗАЛ» АНСАМБЛИ

СОЛИСТЛАР: Фахриддин Умаров, Бахтиёр Тўлаганов, Фотима Баратова, Ҳожиакбар Ҳамидов, Абдуқодир Юсупов, Дилбар Абдуллаева, Лола Оқилова, Малика Аҳмедова, Гулнора Аъзамова, Шерқўзи Ғозиев, Абдуфаттоҳ Саидов.

ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ.

Музика раҳбари — Туйғун Отабоев.

Программани — Мавлуда Ҳолдорова олиб боради.

Билетлар концерт зали кассасида соат 14.00 дан, шанба ва якшанба кунлари соат 11.00 дан сотилади.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ КЕЛИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Темир йўллар министрлиги
МЕТРОПОЛИТЕНЛАР БОШ БОШҚАРМАСИ

ТОШКЕНТ МЕТРОПОЛИТЕНИ

Майда пул автоматларининг катта оператори ва оператори, станция оператори; поездларни қабул қилиш ва жўнатиш навбатчиси, автомат назорат пунктлари контролёри, контакт қилинадиган изларни айланиб юрувчи ихтисосларни тайёрлайдиган курсларга

ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Ёши 18 дан ошган, 8—10-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган йигит-қизлар таклиф қилинади.

Ўқиш муддати — 1 ой.

Ўқиш даврида камида 80 сўм миқдорида тариф ставкаси тўланади.

Машғулотлар — 25 июлдан бошланади.

Курсларни тамомлаб чиққан кишиларнинг ҳаммаси темир йўл транспорт ходимларига белгиланган барча имтиёзлардан, шу жумладан ҳар йили СССР темир йўллари бўйлаб бир марта бепул юриш ва метрополитенда бепул юриш имтиёзларидан фойдаланади.

Ходимларнинг айрим категориялари учун иш ҳақидан ташқари кечаси ишлаганлиги учун соат тариф ставкасининг 35 проценти миқдорида устама ва зарарли меҳнат шароитларида ишлаганлиги учун қўшимча ҳақ тўланади, ойлик иш ҳақининг 30 процентигача бўлган миқдорда ҳар ой меҳнатта ҳақ тўлаш мукофот системаси (тариф ставкаси) кўзда тутилади.

Ёлғиз кишилар умумий ётоқхона билан таъминланади, оилали кишиларга белгиланган тартибда уй-жой берилади.

Қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри — 60, Т. Шевченко кўчаси, 44-уй. Телефон. 33-90-15.

АВТОМАШИНАЛАРНИ МАХСУС МАРКАЗГА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ҚОИДАЛАРИ ВА РЕМОНТ ҚИЛИШ ҲАМДА НАВБАТДАГИ ТЕХНИКА ХИЗМАТИ КЎРСАТИШ ТАРТИБИ

ВОЛГА АВТОЗАВОДИНИНГ ТОШКЕНТДАГИ МАХСУС АВТОЦЕНТРИ ҲАММА МОДЕЛЛАР ВА МАРКАЛАРДАГИ «ЖИГУЛИ»ЛАРНИ РЕМОНТ ҚИЛИШИ ВА УЛАРГА ТЕХНИКА ХИЗМАТИ КЎРСАТИШИ КЕРАК.

Махсус автоцентр **якшанбадан** ташқари, ҳар куни соат 7.00 дан 19.00 гача ишлайди (13.00 дан 14.00 гача танаффус). Автомашиналар 7.00 дан 17.00 гача қабул қилинади. Ремонтдан чиқарилган машиналар 10.00 дан 19.00 гача берилади.

Махсус автоцентр «Халқлар дўстлиги» проспекти, 27-уйда жойлашган (проспектнинг охирида, 18-трамвайнинг ҳалқаси ёнида).

Махсус автоцентрда йўлга чиқишдан аввал автомашиналарни ювишдан тортиб агрегатларни, кузовларни капитал ремонт қилишгача, то уларни янгилари билан алмаштириб беришга қадар бўлган ишларнинг барча турлари бажарилади.

Махсус участкаларда автомобилларга сотишдан аввалги тайёргарлик ишларидан тортиб то амортизаторларнинг ишларини текшириш учун диагностик стендлардан фойдаланишнинг охирги талонигача техника хизмати кўрсатишгача, ғилдиракларни, карбюраторни мувофиқлаш, ёқиш мосламаларини ўрнатиш техника хизмати кўрсатилади. Ғилдиракларнинг тушиши ва олиниши тартибга солинади.

Автомашиналар махсус автоцентрда юқори малакали мутахассислар томонидан қабул қилинади. Бу мутахассислар мижознинг иштирокида нуқсонларни ёзадилар ва ремонтнинг дастлабки баҳосини белгилайдилар. Автомашина ремонт қилиниши жараёнида қўшимча нуқсонлар аниқланса ва уларнинг ремонт қимматидан 15 процент ортиқ бўлса, мижоз қўшимча иш ва унинг ҳақини тўлаш тўғрисида келишиб олиш учун махсус автоцентрга чақирилади. Машина ремонт қилинган вақтда қатнов хавфсизлигига таъсир ўтказадиган нуқсонлар аниқланган ва уларни бартараф қилиш қиммати жами ремонт қимматининг 15 процентидан ортиқ бўлмаса, махсус автоцентр мижоз билан келишиб олмаган ҳолда бундай ремонтни ўтказаверади.

Махсус автоцентр ўтказилган ремонт учун 10 кунгача ва 1000 км. масофага бўлган муддатга гарантия беради. Ана шу муддат давомида автоцентрнинг айби билан пайдо бўлган нуқсон автоцентр ҳисобидан бартараф қилинади.

Мижоз автомашинани ремонтга берган вақтда диспетчерга қабул қилиб олиш сервиз дафтарчасини, техника паспортини тақдим этиши ва ремонт учун заявка тўлдириши керак.

Махсус автоцентр ҳузурида автомобилларни икки соат давомида ижро этиш муддати билан тез ремонт қилиш участкаси ишлаб турибди. Тез ремонт қилишни талаб қаладиган автомашиналар майдонга навбатдан ташқари кирадилар. Тез ремонт қилиш ишларининг рўйхати қабул қилиш диспетчерида сақланади.

Махсус автоцентр ҳузурида нотранспортабель автомобилларни уйда, телефон ёки заявка орқали чақириш йўли билан тез ремонт қилиш хизмати ишлаб турибди. Бундай заявка қабул қилиш диспетчер орқали расмийлаштирилади. 76-74-85 телефон орқали заявка бериш мумкин.

КИНО

7 ИЮЛДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Муҳаббат ёзи** (катта зал), **Аёл ва иблис** (кичик зал, кечқурун).

Сиздан угина, биздан бугина — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда), «ЧАЙКА» (кечқурун), «МОСКВА» (18, 19.30).

Қадрсиз киши — «ЎЗБЕКИСТОН» (жуфт соатларда), «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда).

Чўзилган иш — «МОСКВА» (18, 19.30).

Қочоқ киши — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кечқурун).

ЁЗГИ БИНОДА

Сиздан угина, биздан бугина — «ФЕСТИВАЛЬ» (21, 22.30).

Тузоқ — ўрдак — «ХИВА» (21, 22.30).

8 ИЮЛДА

САНЪАТ САРОЙИ — **Муҳаббат ёзи** (катта зал), **Аёл ва иблис** (кичик зал кундуз ва кечқурун).

Сиздан угина, биздан бугина — «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда), «ЧАЙКА», «ВОСТОК», «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Қадрсиз киши — «ҚОЗОҒИСТОН» (тоқ соатларда).

Қочоқ киши — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Чўзилган иш — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Тузоқ-ўрдак — «НУКУС» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

«Мулен Руж» — «ХИВА».

Сиздан угина, биздан бугина — «ФЕСТИВАЛЬ».

ТЕЛЕВИЗОР ЭКРАНИДА

7 ИЮЛЬ — ПАЙШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси.

19.00 Янгиликлар. 19.15 «Лямзи-Тири-Бонди — ёвуз сеҳргар». Мультфильм. 19.25 «Фан оламида». 19.55 «Жаҳон халқларининг ижоди». 20.25 «СССР Конституцияси лойиҳасини муҳокама қиламиз». 20.40 «Саргузашт фильмлар экрани». «306-иш». Бадиий фильм. 22.00 «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Георг Отс ва опера». Телевизион музикали фильм премьераси. 23.25 Сузиш бўйича СССР чемпионати. Днепропетровскдан олиб кўрсатилади. 23.55 Янгиликлар.

Ўзбекистон телевидениесининг программаси

18.25 Кўрсатувлар программаси. 18.30 «Физкультура ва спорт». Телевизион журнал. 19.00 «Мусобақа туфайли туғилган». Ҳужжатли фильм. 19.15 «Зангори экран» почтаси. 19.45 «Ахборот» информацион программаси (рус.). 20.00 «Ижод гулшани». Телевизион журнал. 21.00 «Ахборот» информацион программаси. 21.20 Хизмат кўрсатган Давлат «Баҳор» халқ рақс ансамблининг концерти. 22.00 Москва. «Вақт» информацион программаси. 22.30 «Чорвачилик — зарбдор фронт». 22.45 «Партком секретари». Телевизион бадиий фильм. 2-серия. (рус.). 23.50 Кўрсатувлар программаси.

Тошкент шаҳри ва Тошкент области учун программа

Тошкент кўрсатади. 19.00 Кўрсатувлар программаси. 19.05 Болалар учун фильм. «Васюковнинг тореодорлари». 19.35 «Ҳукм қатъий». Телевизион бадиий фильм. 1-серия (рус.). 20.45 Тошкент янгиликлари. 21.05 «Кругозор». Илмий-оммабоп программа (рус.). 21.35 Абитуриентлар учун. Математика.

Тошкент шаҳар, Киров районидаги Абу Али ибн Сино номидаги 105-ўрта мактаб томонидан **Каримова Бусара Усмоновна** номига берилган 972340 номерли йўқолган ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент область, Калинин районидаги 89-ўрта мактаб томонидан **Мухамедов Мухтор Муратович** номига берилган 115827 номерли йўқолган ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент шаҳар, Куйбишев районидаги 112-ўрта мактаб томонидан **Нортожиева Лола Ғаффоровна** номига берилган 960076 номерли йўқолган ЎРТА МАЪЛУМОТ ТЎҒРИСИДАГИ АТТЕСТАТ БЕКОР ҚИЛИНАДИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета

БИЗНИНГ АДРЕС: 700.000; ГСП, ТОШКЕНТ, ЛЕНИН ПРОСПЕКТИ, 41-УЙ.

Р — 13400. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, 26. ИНДЕКС 64579. Нашр Г—3100.

ТЕЛЕФОНЛАР: коммутатор — 33-02-49 дан 33-02-58 гача. Эълонлар бўлими — 33-81-42.